48՝ ՏԱՐԻ թիւ 876 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4/17 ՄԱՅԻՍ 1894 1 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼ 1322 — 4 ՄԱՅՍ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլխաւոր Աքի Մասուէթ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէյի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی وسیاسی غزتدر
صاحب امتیازی : اوهانس فریر
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جادده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԻՒՂ ՄԸ

ԳԱՂՓԷԼԸ

Ամէն մարդ գիտէ որ քարիւղը մարդկային պէտքերուն ամէնէն անհրաժեշտներէն մէկն է, և սակայն չեմ կրնար ըսել որ, ամէն մարդ գիտէ նաեւ քարիւղին գործածութեանը առած մեծի համեմատութիւնները։

Իբր շարժման ազդակ՝ քարիւղին գործածութիւնը երթալով ընդհանրանալու վրայ է։ Ոչ միայն օրօմպիլները, այլեւ շատ մը շոգենաւերու կաթսաները այսօրուան օրս, ի հեճուկս ածուխին, կը գործեն քարիւղով որ ածան է, որ քիչ տեղ կը բռնէ և միեւնոյն ժամանակ գերազանց է իր ջերմագոյն յատկութիւններովը։ Ածուխին պէտ՝ երկրիս խորերէն է որ կը հանեն այս թանկագին իւղը որ ապագային վառելանիւթ ըլլալու վիճակուած կ'երեւի։

Տակաւին քիչ ժամանակ առաջ էր որ մարդիկ խորհեցան զայն գործածել լուսաւորութեան համար։ Սակայն եթէ մարդիկ երբեմն այս շահագործուած հարստութեան օգտակարութիւնը վրայ գաղափար չունէին, գոնէ գիտէին անոր գոյութիւնը։ Այսօր բնաւ կասկած չի կայ որ Ամերիկայի Նախնական բնակիչները տարբեր տարբեր բաներու, մանաւանդ դարմանի համար գործածեցին այն խորհրդաւոր հեղուկը որուն ըղխելը հիացմամբ կը դիտէին։ Հընդիկները առով իրենց մարմինին անդամները կը մարձէին՝ ձգականութիւն տալու համար անոնց. տիրոջ մարմիններուն ալ կը քսէին ցաւերնին անջրնտելու համար։ Երկար տարի քարիւղը «Սենեգաներու (¹) Բալասանը» անունը կրեց և այս անուամբ էր որ Գանատայի հերոս՝ Մոնքալմ զօրագլուխը անոր գոյութիւնը վրայ ուշադրութիւնը հրաւիրեց Ֆրանսայի Լուգովիկոս ԺԵ. թագաւորին, տեղեկագրով մը որ նկատողութեան չառնուեցաւ այն տարին։

Այսօր Ռուսիա և Ամերիկա կը շահագործեն քարիւղի հանքերը, որոնք այդ երկիրներու համար ոչ նուազ հարստութիւն մը կը կազմեն։ Հարիւրաւոր միլիոններու կը հասնի թիւը այն տակառակներուն որոնք ամէն տարի կը լեցուին և կ'ապառին բոլոր տիեզերքի մէջ։ Մանաւանդ Միացեալ Նահանգաց մէջ այդ շահագործումը տնած է անլուր համեմատութեամբ։

* *

Քարիւղը տեղին համեմատ կա՛մ ուղիղաբէն կը ծորի և կամ թէ բարակ

(¹) Ցեղակ մը Հնդիկներ։

փուռոյի մը պէս կը ծածանի կարգ մը լիճերու երեսը։ Քարիւղը շահագործելու առաջին փորձը ըրաւ յանդուգն և մտացի Ամերիկացի մը, գնդապետ Տրեյէյ, որ իր բարեկամներէն մէկին՝ փաստաբան Պիսսէլի աջակցութեամբը, մտադրեց հանել երկրին այդ գանձը։ Խողովակ մը հնարեց խոթելու համար աւազուտ խաւին մէջ և այդպէսով գանուած հեղուկին ճամբայ մը բանալու համար։ Ատիկայ յաջողցնելու համար, Սմիթ անուն գործաւոր մը առաւ քովը։

Այս մարդը ամենայն ճարտարութեամբ և խղճամտութեամբ կը կատարէր իր գործին ծակողի պաշտօնը։ Համբաւը շահեցաւ գնդապետին։ Յաջողեցաւ Տրեյէյի խողովակը շարժուն աւազներուն մէջէն 56 ոտք խորութեամբ անցընել տալու։ Եւ ծակելու այս գործողութիւնը կանոնաւորապէս օրը մէկ մէթր կ'առաջանար։

Շաբաթ իրիկուն մը, երբ աշխատութիւնը դադրեցնելու վրայ էր, Սմիթ յանկարծ զգաց որ ստեղծն ինքնիրեն կ'առաջանար։

—Հա՛յ չար սատանայ, ըսաւ ինքնիրեն, տեսա՞ր եղած բանը, գայլիկոնը կոտրեցաւ. երկուշաբթի պէտք է նորէն սկսիլ աշխատութիւնը։

Եւ սակայն խղճամիտ գործաւորը չէր կրնար մտքէն վանել այդ դէպքին առթած մտահոգութիւնը։ Չէր կրնար քնանալ։ Դէպքին բոլոր մանրամասնութիւնը կը վերլուծէր յիշողութեանը մէջ։ Եւ առջի օրուան դէպքին իր վրայ ըրած տպաւորութիւնը անդրադառնալով, գայլիկոնին կոտրուիլը անպատեհ համարեց։

—Արդեօ՞ք դիպուածով.....

Եւ ուսադրդ գիշերը աչքը բնաւ չի գոցեց. արշալուսին ելաւ անկողնէն. դողդոջուն ձեռքով մը բացած ծակին խորը անդէ դոյլ մը իջեցուց, մէյ մըն ալ զոյց որ գոյլը կը ծանրանար. ինչ էր մէջինը, արդեօք աւա՛զ էր. բայց ոչ, որովհետեւ եթէ աւազ ըլլար, աւելի ծանր պիտի զար։

Սմիթին իջեցուցած դոյլը զուտ քարիւղ էր որ վեր կը բերէր. գայլիկոնը բրած էր ժայռուտ կամարը միայն այն տարերկրեայ խորշերէն զոր կը փնտռէին Տրեյէյ և Պիսսէլ. իրեարանցորդ անօթներու սկզբունքին զօրութեամբ քարիւղը ինքնիրենը բարձրացած էր մինչեւ երեսը։

Յաջորդ օրը հորին բոլորտիքը այնքան հետաքրքիրներ լեցուած էին որ իր գործը առաջ տանելու համար Պապա Սմիթ ստիպուեցաւ հրմշտկել ամէնքն ալ։ Բանի մը ժամուան մէջ, յապաւ-

կրթած գիւղացիներուն աչքին առջեւ, շատ մը տակառակներ լեցուց քարիւղով։ Ամէն մարդ կ'զգար որ մեծ բան մըն էր տեղի ունեցած։ Բանը չորս ժամուան մէջ հեռագիրը այդ լուրը տարածեց Միացեալ Նահանգաց չորս ծայրերը։

Անշուշտ դիւրին էր կանխատեսել թէ Միացեալ Նահանգները այլեւս չի պիտի յամառէին ներմուծելու փայտածուրի (lignite) և թերթաքարի (schiste) իւղեր, քանի որ բաւ էր այլեւս իրենց համար սանկ մը զարնել իրենց հողին ըղխեցնելու համար այդպիսի հարստութիւն մը։

Մէկ երկու տարի վերջ, 1860ի Սեպտեմբերին մէջ, 500 հորեր պեղուած էին Միացեալ Նահանգաց զանազան մասերուն մէջ։ Ատոնք օրական 114,000 լիտրա իւղ կուտային։ Տասնեւչորս ղըտարաններու մէջ կը մաքրէին այդ քարիւղը։ Այն գեհենիներուն արժէքը որոնց մէջ հորեր կը պեղուէին մէկէն մինչեւ հազար համեմատութեամբ բարձրացած էր։ Ակրոնին արժէքը (կէս հեկտար) միջին հաշուով տասը տոլարէն բարձրացած էր 9-10000 տոլարի առասպելական արժէքին։ Ասկէ զատ, գրեթէ ամենուրեք հղատէրերը շահակից եղած էին շահագործման։

Ոսկին սկսաւ հոսիլ «Լաֆոնթէն», «Ամբիր», «Փիլիփ» և «Նոպլը» անուն չորս անդրանիկ ցայտուն հորերուն (flowing wells) գլուխին հետ մէկտեղ։

1861 տարւոյն Յունիս 1ին էր որ «Լաֆոնթէն» ըղխիլ սկսաւ։ Ասոր տէրը՝ Ֆրնք՝ մինչեւ 460 ոտք խորութեամբ պեղած էր։ Եթէ ադչիսի ճիգերով սպասուած խորը շատ լեցուն չըլլար, պիտի սնանկանար։ Յանկարծ իւղի ցայտումը բարձրացաւ օդին մէջ։ Պէտք եղած տակառակները հայթայթուեցան, [illegible] 300 տակառ կը լեցնէր։ Այն տեսնողները քարիւղին գինը՝ լիտրան մէկ ֆրանք էր։ Այս հաշուով «Ֆոնթէն» իր բարեբաղդ տիրոջը օրական 30,000 ֆրանք եկամուտ կը բերէր։

Երբ, 15 ամիս վերջը, ակը դադրեցաւ ցայտելէ, Ֆրնք արդէն 12 միլիոնի հարստութիւն մը չինած էր։

Հորերէն վեր իւղի ցայտումին լուրը տարակոյսով և կասկածով ընդունուած էր ամէն անոնց կողմէ, որոնք հրաչքը իրենց աչքերովը չէին տեսած։ Հետեւաբար Ֆոնթէնին «Ստութեան աղբիւր» մականունը տուած էին։ Սակայն Ամերիկացիք դեռ զարմանալեաց սկիզբն էին։

1861 տարւոյն Սեպտեմբեր 3ին մինչեւ 450 ոտք խորութեամբ իջուցուած ստեղծ մը քարիւղի սիւնի այնպիսի

ցայտում մը առաջ կը բերէ որ, օրը այլ եւս ոչ թէ 300, այլ 2,500 տակառակ կը լեցնեն։ Եւ է՛ն առաջ պէտք կ'ըլլայ գեաը թափել այդ հոսանքը, և տասը տէրը զայն կը կոչէ «Ամիթիր»։ Այլ եւս մէկու մը մտքէն չէր անցներ որ ատոր մրցելու կարող ուրիշ աւելի երջանկաբեր գիւտ մը ընել կարելի ըլլար։ Այսու հանդերձ, երկու ամիս վերջը, իմացուեցաւ որ նոր հոր մը «Փիլիփ» կոչուած, սկսած էր բղխիլ։ օրը 3000 տակառակի հարստութիւն մը արտադրելով։ Երբ, 1873ին, տասներկու տարիներ շարունակ արտադրելէն յետոյ, դադրեցաւ հոսելէ, իր ամբողջ տեւողութեանը միջոցին, 12 միլիոնէ նուազ տակառ լեցուցած չէր, որ է ըսել գրեթէ 2 միլիառ լիտրա քարիւղ։

Մեւնոյնն է «Նոպլը» հորին ալ պատմութիւնը։ Արդէն, այս անդրանիկ մեծ հորերու չորս եկած էին հաւասարի — եթէ կարելի է այսպէս ըսել — առաւել կամ նուազ առատութեամբ օժտուած ուրիշ հորեր։

Դիւթական կերպարանափոխութիւն մը առաջ եկած էր։ հազարաւոր, բիւր հազարաւոր մարդիկ վարակուած էին իւղաեռնդէն (fièvre de l'huile)։ Քանի մը տարի առաջ գրեթէ բոլորովին ամայի և գրեթէ անմշակ մնացած երկիր մը, շնորհքով համբաներով, երկաթուղիներով կը ծածկուէր, քաղաքներու ծնունդ կուտար։

Մանաւորապէս կը յիշուին Բէնսիլվանիայ երեք քաղաքները՝ Փիթսպուրկը կը զատէ Պիւֆֆալոյէն, վերահասու ըլլալու համար թէ՝ այդ յուսախաբութեանց փոխարէն՝ ա՛րպիսի հաստատուն և տեւական բարգաւաճումներ կանգնուած են իւղագործին եղերքը։ Հոդ մարդս կ'անցնի Միացեալ Նահանգաց քարիւղի ամէնէն հարուստ երկիրներէն միոյն վրայէն։

Ճամբուն երկայնքին վրայ կը գտնուին բաղմաթիւ հանքերու բերաններ, ոմանք գործօն վիճակի մէջ և ոմանք ալ արդէն լքուած։ Այդ երկաթուղիով օժտուած ճանապարհ այդպէս դարձեալ որ քարիւղը քաղաք մը ունի զոր ինքը մկրտած է «Oil City» անուամբ (այսինքն իւղաքաղաք)։ Այս լայնածաւալ գործարանին 11000 հոգի բնակիչներէն չի կայ մէկը որ իւղէն զատ ուրիշ բանի մը վրայ խորհի, և կամ թէ բերնին մէջ ունենայ ուրիշ բառեր այն բառերէն որոնք քարիւղին կեանքը կը բացատրեն, այսինքն հանել, ղտել, ղրկել։ Եւ այսօր Oil Cityն կը մեռայ, կը թորէ, կը զատ, կը շահադիտէ ամենակատարեալ բարգաւաճումի մը մէջ։

Ա. Ռ.

ՊԱՐԶ ԽՕՍՔԵՐ

ՆԿԱՏԵԼԻ ՊԱՐԱԳԱՑ

Երբեմն, մեր եկեղեցական-կրթական շրջանակին մէջ, զարմանալի երեւոյթներու հանդիպատեսս կ'ըլլանք։ Ուստումն. Մարտիրոս վերջին համբաւաւոր որդւոյմը, Օսմ. դասագրքերու նեւրատաուութեան մը առթիւ, այդ զարմանալի երեւոյթներէն մէկն է։ Տեսուչ Մարտիրոս մը պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ չի կրնար Մամլոյ մէջ երեւցած առաջարկները կամ եկեղեցական-կրթական շրջանակի մէջ ցոյց տրուած զեղծումները նկատի առնել մինչեւ որ այս մասին գրաւոր դիմում մը չըլլայ իրեն։ Նոյնիմաստ անպատասխ յայտարարութիւն մը ակից առաջ եղած է նաեւ Տնտես. Մարտիրոս շրջանակէն։ Խմբագրին մէկը, եկեղեցիի մը գործերուն վաճառման վրայ խօսելով, յայտնած էր որ այն գործերն իրենց բնական արժէքէն պակաս ծախուած են և այս առթիւ առաջարկած էր ծանօթ վաճառականներէ յանձնաժողով մը կազմել և Պոլսոյ եկեղեցիներուն սեփական գործերը մասնագիտորէն քննել գնահատել տալ։ Տնտես. Մարտիրոս շրջանակին պատկանող անձնաւորութիւնը, ընդունելով հանդերձ այս առաջարկին բանաւոր հանդամանքը, կ'ըսէր թէ նամակով դիմում ըլլալու է Մարտիրոսին, եթէ կ'ուզուի այդ առաջարկին նկատառումը։ Տեսէք, խմբագրին առաջարկ մը գրի առեր և հրատարակեր է, բայց նաեւ պարտաւոր է եղեր, իր անձնական զգաստութիւնը ձգելով, նամակ գրել, դիմումներ ընել են., որպէս զի... եկեղեցիներուն գործերը պակաս արժէքով չծախուին։ Ասոր մէջ խմբագրին անձնական ինչ շահ կրնայ ունենալ որ անձնապէս դիմումներ ընէ։ Շանը չէ՞ որ ընդհանուրին կը պատկանի։

Ապանաւորեալով մեր խօսքն Ուստումն. Մարտիրոս վերջին տարւոյն վերնակատումներ երբեմն գործի մէջ կը մտնեն անհայտ կերպով և Մամլոյ մասին զոյացնել կուտան ա՛յնպիսի համոզում մը ստուգիւ զարմանք կը պատճառէ մեզ, քանի որ մօտէն գիտենք թէ խմբագրատուէ խմբագրատուն այցելութեանց միջոցին ինչ փաղաքուշ, փայփայիչ մնծարանքներ կը շռայլուին, չափազանցեալ դրուատիքներ կը հիւսուին կը յորինուին երբեմն, մինչեւ որ այս ինչ կամ այն ինչ դասագրքին պատրաստութեան եղանակը պանծացնող մնամէջ ըէքլամ մը կամ առաջնակարգ ածականներու բարդ հիւսուածոյ մը փառի լրագրին սիւնակներուն մէջ։

ՍԻՄԷՈՆ ՇԵՐՈՒՆԻ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ

ԳԱՂՓԷԼ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՑԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

Եանիի դրպանը հինգ ոսկի գտնուիլ, հրաշք էր զարդապէս։ Ալ առաքուութիւն չէր վերցներ. ծառան անպատճառ Կէչկուառէն չորթած ըլլալու էր այս գումարը, քանի որ անոր բաժակակից եղած էր ժամ մը առաջ։ Բոլի չափ ալ Էլէնի զարմանք ազդեց այս պարագան որ հիմա ալ աւելի փութկոտութիւն կը ցուցնէր ժամ առաջ տաղտկալի հիւրէն ազատելու և Եանիէն կուշտ ու կուռ բայցարութիւն տանալու։ Ինքնակոչ ապահովագրողը տակաւն բոլորովին անգիտանալ կեղծելով տանտիրուհիին իր ներկայութենէն բռատացած տաղտուկը, շարունակեց խօսեցնել ծառան, որուն խոստովանցուց թէ, ճշմարտապէս Կէչկուառէն տացած էր այդ գումարը որ անոնցմէ կանխավճար մ'էր ապագային անկէ ետքն իսկ փոփկասուն տիկիններ ու օրիորդներ, որոնք աննեղելի բաները գործելով է որ ճոխ կեանք մը կը վարեն. բայց դուք մարմնացումն եք վսեմ բարոյականի և իսէալը վեհ հոգիի. ամէն մարդ չի կրնար բարձրու այն բարձրութեան հասնիլ, որուն գագաթը բարձրացած՝ արգահատական ակնարկներ կ'ուղղէք դուք աննեղելի կեանք վարողներու ստուար երամին վրայ, չկրնալով խելք հասցնել թէ, այս ասպիճանի անկում կրնայ ըլլալ։

— Խեղկատակութիւնը, միմոսութիւնն ալ չափ մը ունի, Բո՛լ, գոչեց Էլէնի, որուն զգացած կատաղութենէն կրակաւորոց կը ցայտեցնէին աչքերը։

—Հիմա դուք ըսէ՛ք, յարգելի տիկին, ինչպէս խօսիմ որ հաճելի ըլլայ ձեզ, յարեց Բոլ, արդեօք հասուած մը նուագե՛մ կրանքամրուլիէն, և սկսաւ միմոսական ծամածռութիւններով երգել, պարզապէս քիթին խնդալով Էլէնիի։

—Սէլ չափը լեցաւ, գոչեց տանտիրուհին, ալ չափը լեցաւ. պատուհանը կը բանամ «կրա՛ակ կայ» կը պոռամ հիմա, ամբողջ թաղեցիները գլխուդ կը ժողուեմ։

—Եթէ այդ հաճոյքն ալ վայելել տաք, մինչեւ կեանքիս վերջը երախտապարտ կ'ընէք զիս տիկի՛ն, պատասխանեց Բոլ, վստահ ըլլալով որ Էլէնի քաջութիւն չունէր սպառնացածը գործադրելու. գիտէք որ կեանքը դրակատ նապէս ուսումնասիրող մ'եմ և կ'ուզեմ անձամբ ենթակայ ըլլալ անոր ամէն դրուագներուն. այսչափ տանն է գեղեցիկ սեռին կը ծառայեմ և օր մը այդ սեռարանը վայելել չտուին ինձ։ Ինչ անուշ բան պիտի ըլլայ երբ ամբողջ դրացիներ հոս հաւաքուին, անոնց մէջ գեռատի կիներ ու օրիորդներ ալ պիտի գտնուին անշուշտ և հրդեհուած սրտիս բոցերը մարելու համար անոնց թովիչ ակնարկներէն, հմայիչ գեղեցկութենէն ու փաղփղուն լանջքերէն աւելի զօրաւոր ջրհան մը կարելի՞ է որ գտնուի։

—Բայց ես ինչ ապուշի պէս նստեր այս ատոր նախատինքներուն կ'ունկնդրեմ, ըսաւ տանտիրուհին ոտքի ելլելով ու միտ գաղիերէն խօսելով։

—Նախանձելու պատճառ չունի՛ք, տիկի՛ն, գոչեց Բոլ ինք ալ ոտքի ելլելով, դուք եիք որ հոս պիտի հրաւիրէիք դրացուհիները. ապա թէ ո՛չ, ես ո՛ և է գործ չունիմ անոնց հետ։

Էլէնի բռնի օձիքը աղատելով երիտասարդին ձեռքէն, սենեակէն դուրս վազեց ու սանդուխին գլուխը կանգնած սպասուհին կանչեց. Նոյն միջոցին Բո՛լ ալ քովը հասած էր, ու կը կենար անբաժան ստուերի մը պէս։

—Դնա՛ ոստիկան մը կանչէ՛, պոռաց կինը սպասուհիին, գինով մը կայ, թող գան դուրս հանեն դրսէն, եթէ ո՛չ մեծ ոճիր մը պիտի գործուի։

—Եանիին համար ես, հարցուց Բոլ խեղկատակ ձեւերով, պարապ բան է զայն ոստիկանութեան յանձնելը, ասոր Կէչկուառի մասուցանելիք ծառայութիւնը չհասկցած՝ զայն սրկէ անդին թող չեմ տար ես։

Էլէնի բարկացայտ շեշտերով ոստոստկացուց հրամանը սպասուհիին, որ երթայ ոստիկան հրաւիրէ, և երբ աղջիկը ժամանակ վատնելու համար յատկապէս կը դանդաղէր, Բոլ շարունակելով խօսիլ.

—Դուք մի՛ աճապարէք տիկի՛ն, ըսաւ, ես արդէն ոստիկանութեան պիտի յանձնեմ զայն։

—Դուն չե՛ս ամչնար կոր, գոչեց տանտիրուհին, չե՛մ ուզեր, դուրս ե՛լ տունէս. եթէ ո՛չ ահաւասիկ աղջիկը կ'երթայ կոր, ոստիկանութիւնը երբ գայ, խայտառակութեամբ դուրս պիտի հանէ զքեզ։

—Բայց դո՛ւք ջերմապէս պիտի պաշտպանէք զիս, անմեղ հրեշտակս, և պիտի չթողլատրէք որ անանկ խայտառակութիւններու ենթարկուի ձեր վաղեմի գործակիցն ու բարեկամը։ իսկ եթէ Եանին յանձնել կ'ուզէք, ես ալ համամիտ եմ ձեզ. ան գինով սրիկան իմ ամէնէն մտերիմ բարեկամս միսիս Կէչկուառը կողոպտելու ձեռնարկ մը բրած է, և ես պիտի չթողում որ զայն կողոպտէ. չիտակը խօսեցէք, եթէ դուք ըլլայիք, պիտի թող տայիք որ ձեր բարեկամները կողոպտէին... ասանց մեծ բաժին մը տալու ձեզ՝ կողոպտուողին։

Էլէնի համոզուած ըլլալով որ անկարելի է Բոլի ձեռքէն օձիք ազատել, բարկութեան սասար մեղմացուց, ու սրիկային այս վերջին սրամտութեան վրայ չկրնալով քմծիծաղը զսպել,

—Ինչ է նպատակդ, ինչ ըսել կ'ուզես կոր, հարցուց, բացայայտ խօսէ որ հասկնանք։

—Կեանքիս մէջ միակ նպատակ մը ունեցած եմ, որ անծանօթ պէտք չէ ըլլայ տիկինին, ձեզի հաճելի ըլլալ միայն. ասկէ դուրս ի՞նչ բան կայ որ արժէք ունենայ իմ աչքիս։

—Ամէնէն նուիրական սեպած բանիդ վրայ կ'երդուընցնեմ զքեզ, Բո՛լ, խեղկատակութիւնը ձգէ և չտակ չիտակ խօսակցինք. տե՛ս, յուզումէս, բարկութենէս կը դողամ։

—Կը դողա՞ս որ ես ալ բաժին մը կը պահանջեմ ձեր ծրագրած կողոպուտէն...

—Ասուած վկայ որ ծրագիր չունինք, աչքովդ տե՛սար, հիմա եկաւ Եանին պատահաբար. եթէ ծրագրուած ժամադրութիւն մը ունենայի չէ՞ կրնար ուրիշ օրուան յետաձգել տալ քու այցելութիւնդ։

—Պարապ խօսքերով ժամավաճառ չըլլանք Էլէնի, շեշտեց Բոլ լրջութեամբ, դուք ո՛րչափ ալ խորամանկ ըլլաք, ինծի չափ չէք կրնար Կէչկուառը կողոպտելու կերպը գիտնալ. հիմա խնդիրը ինձ հասկցուցէք, ալ անկէ ետք դրամ քաշելուն վրայ մի՛ խորհիք. թո՛ղ երթան տան, անագին հարստութիւն ունին, ան ապուշը ինչո՞ւ ոսկիներու մէջ ղլփանայ ու մենք մէկ ոսկիին կարօտ քաշենք։ Մնաց որ ես ձեր հանելիքին տանտպատիկը կը հանեմ և վստահաբար ալ արդէն մէկալ կ'ուտենք կոր։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ

ՏԱԼՆԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒԱԾ

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

(Վերջին թղթաբերով առնուած Եւրոպական թերթերեն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ծարուկնակաբար։)

Ճաբոնական բանակին հետ գացող «Սթանտարտ»ի մասնաւոր թղթակցեն։

ԱՆԹՈՒՆԿ, Մայիս 3. — Շատ հաւանական է որ Ռուսք հիմա ելնեն զրուցեն թէ իրենք արդէն միտք չունէին ելալուն բռնելու, իրենց ձախողուածը արդարացնելու նպատակաւ։

Բայց այս ըսուածը քննութեան չի դիմանար։ Կռուոյն մասնակցող իրենց զօրքերուն թիւը, իրենց թնդանօթներէն 42ին կորուստը, սպանուածներուն, վիրաւորներուն և գերիներուն ծանր համագումարը, և այն իրողութիւնը թէ եօթը զօրագունդեր Ցէնկ-Հուանկ-Զէնկէն ճամբայ ելած են առաջին գիծը զօրացնելու համար, ասոնք ամէնքը սա՛ եզրակացութեան կը տանին թէ, Ռուսք մտքերնին դրած էին թող չտալ որ Ճաբոնցիք գետը անցնին։

Իրենց նպատակը կարելի չէ ուրիշ բանի մը վերագրել, բայց եթէ ջախջախիչ պարտութեան մը։

Ճաբոնցի հետեւակներուն ցոյց տուած արիութիւնը սքանչելի էր, և արագութիւնը ու ճարտարութիւնը, որով գործածեցին իրենց թնդանօթները, հաւասարեցան այն փութկոտ շարժումներուն, որոնցմով յանկարծակիի եկան Ռուսները։ Ասոնք այնպէս կը կարծէին թէ քանի մը օրէն դեռ Ճաբոնցիք պիտի չկրնան անցնիլ Եալուի կղզիներէն, մինչդեռ իրողութիւնը ա՛յն է թէ մէկ գիշերուան մէջ անցան։

Իրաւ է որ գետին մէկ մասը, այսինքն Տէլթան, արշաւող բանակին համար կարգ մը դիրութիւններ կ'ընծայէր, այսինքն ծածկուելու և պատրպարուելու տեղեր կային, բայց վերջին հաղար եարտան տրձակ և բացարձակ դաշտ մըն էր, որուն առջեւէն կը հոսէր լայն գետը։ Ահա այդ տեղէն ալ Ճաբոնցիք յաղողեցան անցնիլ։

Անգամ մը որ անցան, Ճաբոնցիք կռուեցան իրենց ետեւը ունենալով գետը, և ուշչ ռազմագէտի յայտնի է թէ այս տեսակ դիրք մը ինչ անպատեհութիւններ ունի։ Եթէ Ռուսք կարենային, Ճաբոնցիք չատ նեղ դիրքի մը մէջ կը գտնուէին, այսինքն ամէնքն ալ գետը թափուելու վտանգին մէջ էին։ Բայց կրակին ներքեւ անոնց յանդգնութիւնը և պաղարիւնութիւնը ճշմարտապէս զարմանալի էին, և իրենց չափազանց եռանդին պատճառաւ էր որ կորուստներ կրեցին նոյն իսկ իրենց սեփական թնդանօթներէն։

Ճաբոնական յառաջխաղացութեան ճակատը եօթը մղոնէն աւելի տարածուած էր։ Աջ թեւը կը գտնուէր Քիուլէնէն-Զէնկի դիմացը, և ձախը կը մնար լեռներուն վրայ 5 մղոն հեռի Վիժուի արեւելեան կողմը։

Ամբողջ բանակը գետէն անցաւ Վիժուի արեւելեան կողմը, Վագրի Լերան պատպարանին ներքեւ։ Արթնամիտ և ձեռներէց թշնամի մը համար ամէն պատեհութիւն կար մահարիթ՝ եթէ ոչ յաղող՝ ընդդիմութիւն մը ընելու, և արդարեւ զարմանալի է որ Ռուսք լուրջ փորձ մը չըրին դիմադրելու լայն ու խորունկ գետին անցքին։

Երբ Ճաբոնական յարձակումը սկսաւ, Ռուսք դեռ կը քնանային։ Ճաբոնական շարժումներուն արագութիւնը հաշուուածէն չատ աւելի մեծ էր։ Զոր օրինակ, Ռուսներէն գրաւուած 28 դաշտային թնդանօթները քիչ մը հեռուն միայն դանուեցան. Ռուսք ժամանակ ունեցած չէին իրենց հետ տանելու, և Ճաբոնցի հետեւակներուն Ռուսներուն ետեւը դառնալու գործողութիւնը իրապէս արագութեան գլուխ գործոց մըն էր։

Անցքը կատարուելէն և Ռուսները դէպի ետ դառնալ պարտաւորուելէն վերջ, հետապնդումը սկսան Ճաբոնցի Պահեստները։ Իր. զօրաբաժինը առաջ քալեց դէպի աջակողմ, Երկրորդը ձախակողմ, և Կայսերական գունդերը՝ կեդրոնը։

Անկարելի էր բանի մը գործածել հեծելազօրքերը, գետիններուն բնութիւնները պատճառաւ, և նոյն դժուարութիւնները մեծապէս կը խափանէին Հրետանիին շարժումները։ Հետեւաբար մարտկոցները չատ ուշ մասնակցեցան վերջապահական կռիւներուն, որոնք 14 նոր ռուսական թնդանօթներ ալ աւելացին ճաբոնական կողոպուտներուն վրայ։

Թշնամին փախուստին ուղղութիւնը դէպի արեւմուտք էր։ Վայրկեան մը դադար տուին Բեքին տանող ճամբուն վրայ բլուրներուն մէջ, բայց պարտաւորուեցան շարունակել իրենց նահանջը, մինչեւ որ հասան այն ճամբան, որ Անթունկ կ'երթար։

Այս կէտին վրայ ճաբոնական հետապնդումը ա՛նքան խիստ էր որ Ռուսք պարտաւորուեցան դիմադրել իրենց գլխաւոր կեդրոնին վերջապահները պաշտպանելու համար։ Դիմադրութեան գործը յանձնուեցաւ մէկ վաշտի և երկու մարտկոցներու։

Ճաբոնցիք, թէեւ իրենց հետ թնդանօթ չունէին, յարձակեցան առանց վայրկեան մը յապաղելու, վախնալով որ մի՛ գուցէ օգնութիւն հասնի Ռուսներուն։

Ճակատային յարձակումով մը առնուեցաւ ռուսական դիրքը։ Ճաբոնցիք դէպ ուղիղ յարձակեցան բլուրին վրայ առանց նոյն իսկ իրենց բազմհարուածեանները պարպելու, ա՛նքան յամառեցին գիրկընդխառն կռուելու իրենց թշնամիին հետ։

Ռուսք արիաբար կռուեցան. իրենց թնդանօթաձիգները դիմադրեցին գրեթէ մինչեւ վերջին մարդը, և երբ Ճաբոնցիք ա՛լ իրենց վրայ ինկած էին, թնդանօթները անգործածելի ըրին, սպիտակ դրօշը պարզեցին և անձնատուր եղան։

Ցարձակումը կ'ըլլար երեք կողմէն։ Երկուսնեք կորուստները խիստ ծանր էին, Ճաբոնցիք հոս կորսնցուցին 300 հոգի, իսկ Ռուսք 500։

Թշնամին քաշուելէն առաջ կրակեց Անթունկը։ Երէկ քաղաքը մտայ և բնակիչները անուսարարափի մէջ տեսայ։ Ժողովրդային չքեղ ընդունելութիւն մը ըրին Ճաբոնցիներուն։ Զինացիք չատ կը հետաքրքրուէին ռուս գերիները տեսնելով։

Ցաղթութեան կատարելութիւնը պատիւ բերող անակնկալ մըն է Ճաբոնական Սպայակոյտին։ Ցառաջապահ գունդը վայրկեան մը իսկ թշնամին իր աչքէն չկորսնցուց։ Ռուսք արագ արագ կը քաշուին դէպի Լիաօեանկ։

ԹՈՒՐԻՕ, Մայիս 11. — Բորթ Արթուրի նաւահանգստին մէջ լուսած անընդհատ պայթումները զանազան ենթադրութիւններ ընել կուտան պատճառին համար։ Կարծիք մը կայ թէ Ռուսք իրենց Նաւասամբին մնացորդները օդը կը հանեն, ա՛յն համոզումով թէ քաղաքը ի մօտոյ անձնատուր պիտի ըլլայ։ Աւելի հաւանական բացատրութիւն մը ա՛յն է թէ նաւահանգստին մէջ ընկղմած ճաբոնական շրջենաւերը կը խորտակուին Ռուսաց [illegible]

Ճաբոնցի թղթակից մը Եալուի բանակէն կը գրէ թէ Ֆրանսացի թղթակից մը 500 ֆր. կորսնցուցեր է սա՛ գրաւին համար թէ Ճաբոնցիք մէկ օրէն պիտի չկրնային Եալուն անցնիլ։ Հպարտութեամբ յայտարարեր է ֆրանսացին թէ ասիկա անկարելի է։

Մայիս 12.

500 Խազախներու գունդ մը Գ. օր անակնկալ յարձակում մը ըրաւ Անժուի վրայ։ Ճաբոնական պահակազօրքը—ափ մը մարդիկ—դիմադրեցին առատուն կանուխ մինչեւ կէս օրէ վերջ ժամը 1, երբ օգնական գունդեր եկան Բինկ-Եանկէն։

Այն ատեն կռիւը շարունակուեցաւ մինչեւ ժամը 6, եւ թշնամին սկսաւ փախչիլ 50 հոգի վրայ տալով. երկրորդական սպայ մըն ալ գերի բռնուեցաւ։ Ճաբոնցիներուն կորուստն էր 4 սպանեալ և վեց վիրաւոր։

Քօրէայի Կայսրը հրովարտակ մը հանելով կը հրամայէ բարեկարգութիւններ մտցնել Վարչութեան մէջ։ Հին Նախարարները հրաժարեցան, բայց մինչեւ որ նորերը ընտրուին, պաշտօնի վրայ պիտի մնան։

Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Ճաբոնական կառավարութիւնը ի մօտոյ հարիւր միլիոն ֆր.ի ներքին փոխառութիւն մը պիտի կնքէ։

Զինաստանի արեւմտեան և հիւսիսային սահմանագլուխներուն վրայ Ռուսիոյ բռնած քաղաքականութիւնը զայրոյթ պատճառած է Բէքինի մէջ։ Կ'ըսուի թէ Ռուսիոյ նպատակն է Զինաստանը պատերազմին մէջ խառնել, որպէսզի եւրոպական միջամտութիւն տեղի ունենայ։ Բայց Բէքինի կառավարութեան յորդոր կը կարդացուի խիստ չէղոքութիւն պահել, և ասոր համար իր ունեցած բոլոր միջոցները գործածել։

Բոլորովին սխալ է թէ Բեքինի մէջ հակաքրիստոնէական շարժումէ մը կը վախցուի։ Ռուսիոյ հաշուոյն գործողներուն կը վերագրուին այս զրոյցները։

Ստոյգ աղբիւրէ լուր առնուած է թէ Լիաօ գետին արեւմտեան կողմը Ռուսք նեղութիւն կը պատճառեն բնիկ Զինացիներուն։ Ոմանք հարիւր արշաւ գրաւեր են, ինչպէս նաեւ զանազան հացարոյս։ Երկրագործները չեն կրնար ցանել, և սովէ կը վախցուի։ Վերջապէս ամէն բան կ'ըլլայ, որպէս զի չփոթութիւններ յարուցուին։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԳ, Մայիս 12.—Ճաբոնցիք Նիուչուանկը գրաւելու վրայ են, և խոշոր թնդանօթներ բերած են Բորթ Արթուրի ցամաքին վրայ։

Բէքրօքավլիսկի վիրաւոր հրամատարը՝ նաւապետ Եաքովլէվ Մուքտէն հասաւ։

Ճաբոնական զօրաբաժին մը Ցէնկ-Հուանկ-Զէնկէ կը քալէ դէպ ի Հայչէնկ։ Գունդ մը Ճաբոնցիք Տաճանկ գետը անցան բերնին մօտ։

Մովակալ Ալեքսեվ հեռագրեց Զարին թէ Ռուսք օգը հանեցին Տալնիի թումբերը և աշտարակները։ Ամբողջ նաւահանգիստը խորտակեցին։ Այսպէս այս նաւահանգստին շինութեան համար Ռուսիոյ վատնած միլիոնաւոր ռուպլիները օդը գացին։

Զօրավար Խարքէվիչ կը հեռագրէ Զարին.—

«Ճաբոնցի յառաջապահ գունդերը մայիս 9ին երեւցան Սէցիհօյի հովիտին մէջ։ Գրաւած են նաեւ Լուանմիաօն։ Ուրիշ ջոկատ մը և կէս գումարտակ հեծելազօրք Թաքուչանի հիւսիսային կողմը կը գտնուի ուր քիլոմէթր հեռի։

«10,000 հոգիէ բաղկացեալ Ճաբոնական ջոկատ մը 50 թնդանօթներով, մեծ մասամբ լեռնային հրետանի, ճամբայ ելան դէպ ի Սիուէն։

«Ուրիշ գունդ մըն ալ Հայչէնկի ճամբէն կը յառաջանայ, և զօրաբաժին մը և 1500 հեծելազօրք կը յառաջանան դէպ ի Սամացա.

«Ցէնկ-Հուանկ-Զէնկէ մեկնելով, Ճաբոնցիք երկու մասի բաժնուեցան. ամէն կողմէ կը յառաջանան դէպ ի Լիաօեանկ։

«30 Ճաբոնական փոխադրանաւեր Թէրմինալ հրուանդանին մօտ շաբաթնակ զօրք ցամաք կը հանեն։

«Մէր լրտեսները լուր բերին թէ Ճաբոնցիք ցամաք ելած են Քինչաուի ծոցը, Զէնկ-Եաւ-Հոյի բերնին մօտ, և 10,000 հոգի ալ մօտակայ գիւղերուն մէջ։ Ռուս բնակիչները քաշուած են Բիցեվոյէ։ Մեր զօրքերը, որոնք արդէն սակաւաթիւ են, կը սկսին քաշուիլ իրենց գտնուած տեղերէն, որովհետեւ Ճաբոնցիք խիստ չատ են, և չարունակ կը հալածեն մեզ մինչեւ ուր քիլոմէթր։

«Ճաբոնցիք Մայիս 5ին երկու զօրագունդ ղրկեցին Թանցիաֆունկ. երկու ջոկատ ալ դէպի արեւմուտք և դէպ ի հարաւ։ Իրենց նպատակն է միշտ մեզ պաշարել երկու կողմէն։

«Ճաբոնցիք յանկարծ Մայիս 8ին Բուլանթիէնը պարպեցին։ Մանր մունր կռիւներ կ'ըլլան, բայց Ռուսք միշտ կը նահանջեն.

«Բորթ Արթուրի [illegible] յատկացուած են 20,000 Ճաբոնցիք դաշտային և պաշարման թնդանօթներով։ 1500 Ճաբոնցի կը գրաւէ Բիցէվոն։

«Ճաբոնցի ուրիշ գունդեր կամաց կամաց կը քալէին Քինչաուի վրայ, որ Մ. Արեւելքի մէջ Ռուսական Ճիպրալթարը կը համարուի։ Ռուսք այս կողմերը յամառ ընդդիմութիւն մը պիտի ընեն։ Եթէ Ճաբոնցիք Հայչէնկը գրաւեն, Բորթ Արթուրի գործը չատ կը դժուարանայ, և Նիուչուանկ, որ արդէն Ռուսներէն պարպուած է, Ճաբոնցիներուն ձեռքը պիտի անցնի։ Ամբողջ Լիաօթունկ թերակղզին Ճաբոնական տիրապետութեան տակ պիտի գտնուի։»

Հաստատուած է որ Անժուի վրայ յարձակող Խազախներու գունդը, հրամատարութեամբ զօրավար Մանտարիթովի, կը բաղկանար 600 Անդրպայքալեան և 100 Ուսուրի Խազախներէ։ Այս գունդը ճամբայ ելաւ Լիաօեանկէ, և օրական 25 մղոն քալեց։ Ճաբոնցիներուն բռնած ռուս գերիները կը յայտարարեն թէ այդ խազախ զօրագունդը 12 օրուան ուտելիք ունի, և կռուելու տրամադիր չէ։

ՃԱԲՈՆԻ ՑՈՐԴՈՐՈՂ ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ

Թոքիոյի մէջ պաշտօնապէս հետեւեալը հրատարակուեցաւ.—

«Ճաբոնի և Ռուսիոյ միջեւ թշնամութեանց սկսելէն ի վեր Ճաբոնական կառավարութիւնը միշտ ուշի ուշով կը դիտէ չինական կառավարութեան ընթացքը ի մասին Պատերազմին։ Թէեւ կայսերական կառավարութիւնը ամէն կասկած չունի թէ Զինաստան իր չէզոքութեան հակառակ պիտի շարժի, սակայն այս մասին զրոյցները չատցած ըլլալով, հարկ տեսնուեցաւ ազդու հրահանգներ տալ Բեքինի Ճաբոնական ներկայացուցիչին, որպէս զի յորդոր կարդայ Զինու կառավարութեան խիստ չէզոք ընթացքի մը հետեւիլ, և իր բոլոր ջանքերը նուիրել խաղաղութիւնը և բարեկարգութիւնը անվթար պահպանելու իր բովանդակ կայսրութեան մէջ։

ՃԱԲՈՆՑԻՔ ԵՒ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԸ

ԹՈՒՐԻՕ, Մայիս 13.—Պաշտօնապէս հետեւեալը հրատարակուեցաւ.—

«Գալով այն ամբաստանութեան թէ մայիս 6ին Ճաբոնցի զինուորներ կրակ ըրին Բորթ Արթուրէն հիւսիս գացող ռուսական կառախումբի մը վրայ, ուր վիրաւորներ ալ կը գտնուէին, պարտք կը համարինք յայտարարել թէ նոյն կառախումբին վրայ Կարմիր Խաչի նշան չկար. ինչպէս կանոնը կը պահանջէ։ Կառախումբին մէջ գտնուած Ռուս զինուորները անմիջապէս կրակ ըրին մեր ջոկատին վրայ, և մենք ալ պատասխանեցինք։ Կառախումբը յանկարծ կեցաւ և Կարմիր Խաչի դրօշը պարզեց, որուն վրայ մեր ջոկատը կանգ առաւ և կրակը դադրեցուց և իրողութիւնը քննելու համար դէպի կառախումբը գնաց։ Բայց այդ միջոցին կառախումբը սկսաւ չոգեկինդ տուրալ և փախաւ։»

ՁԱՐԸ

Բեթերսպուրկէ կը հեռագրուի թէ Զարը շաբաթ օր Մոսկուա գնաց Ս. Սէրգիոսի հռչակաւոր վանքին մէջ աղօթքներ կարդացնելու ռուսական զինուց յաղթութեան համար։ Ռուսիոյ այդ հին մայրաքաղաքին մէջ քանի մը օր մնալէ վերջ Ն. Վեհափառութիւն Խարքով պիտի երթայ ոլորերթ մաղթելու 10րդ և 17րդ զօրաբանակներուն, որոնք Ծ. Արեւելք պիտի երթան։ 10րդ զօրաբանակին հրամատարութիւնը պիտի սանձնէ զօրավար Սլուցէվիչ։ Այս զօրաբանակը պահեստի պիտի ըլլայ և պիտի մնայ Մուքտէնի մէջ, ի հարկին այժ տալու համար Բուրօքաթքինի շարժումներուն։

Երկաթուղիին թշնամի Բունկուզները Նորէն ոտք ելած են, անագին նեղութիւններ տալով Ռուսներուն։

Բեթերսպուրկի մեծ զինուորականները կը յայտարարեն թէ Ճաբոնական վերջին շարժումները վնասութիւն չեն պատճառեր իրեն։ Պարզապէս պատերազմն է որ պիտի երկարի կ'ըսեն։ Զօրավար Բուրօքիի բանակը պիտի պաշարուի ընդհուպ, եւ Բուրօքաթքինի գունդերը պիտի անիծեն անոր խաբը, կ'ըսեն ռուս զինուորականները։

Կ'ըսուի թէ Ճաբոնցիք խղեր են Բորթ Արթուրի ջուրի բոլոր խողովակները։ Բայց ռուս սպաները կը յայտարարեն թէ բերդին մէջ գործածուած ջուրին մեծ մասը կը հայթայթուի ծովուն ջուրին խտացմամբ։ Զինացիք միայն հոր կը գործածեն։

ԴԵՊՔ ՄԸ ԵԱԼՈՒԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԷՆ

Ժա. զօրագունդին քանանան Սթէֆան Զէրպովքի, որ Եալուի կռիւին ժամանակ վիրաւորուեցաւ գլխէն, խաչը ձեռքը, հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ ճակատամարտին օրուան իր փոքր ատութիւնը.—

«Կիրակի առաւօտ ժամը 3ին անկողինէն ելայ, և գիտնալով թէ ճակատամարտը յաստատապէս պիտի մղուի, որոշեցի ի՛նչ որ ալ ըլլայ, պատրաստութիւնս կատարել, և օրիսակ ըլլալ իմ մարդոցս, նոյն իսկ եթէ գիտապատ իմամ։ Մէկ ժամ վերջ աղօթքս ըրի, կռակս գրեցի, և գունդին դրօշին մօտ իմ տեղս բռնեցի։ Երբ մեր գունդը դէպ ի ճակատամարտի դաշտը կը քալէր, օրհնութիւնս տուի մարդոց, և իսկոյն դրոշին առջեւը նետուեցայ։ Փոքրաւորս, Ժօզէֆ Բէրք, ինձի հետեւեցաւ։ Գնդակները կը չչէին օդին մէջ, և ժայռի ու ռումբի կտորուանքներ մեր բոլորտիքը կը թափէին։ Վիրաւորուեցայ, բայց ճակատամարտի գրգռութեան միջոցին ցաւ չզգացի։ Ուսոսկրիս վրայ երկրորդ վէրք մը առնելով անգգայ դեռտինը ինկայ։ Երբ աչքերս բացի, փոքրաւորս կը հառաչէր վրաս հեկեկալով, գիս մեռած համարելով։ Երբ տեսաւ որ ողջ եմ, գիս իր թեւերուն մէջ առնելով ճակատամարտի դաշտէն տարաւ Սթանսպիի շարժուն հիւանդանոցը։ Փոքրաւորս դիւցազուն մըն է։»

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Զօրավար Բուրօքաթքին հետեւեալը կը հեռագրէ Զարին.—

«Մեր անձնապահ զինուորները գրաւեցին Բուլանթիէի կայարանը, և Ճաբոնցիներուն կողմէ Բորթ Արթուրի եղած վնասը նորոգուեցաւ։ Նորոգութեան կը հակէր դեր գնդապետ Սբիրիտոնով։ Այս քաջասիրտ սպան իրեն վրայ առաւ ռազմամթերքով լեցուած կառախումբ մը Բորթ Արթուր տանիլ։ Ամէն պատրաստութիւն եղած էր կառախումբը օգը հանելու եթէ հարկ ըլլար, այսինքն եթէ Ճաբոնցիք վրայ հասնէին, որպէսզի Ճաբոնցիներուն ձեռքը չիյնայ։

«Այս մեծ գործը յաղողութեամբ ի գլուխ ելաւ, և Երկաթուղիի Հրդ վաշտին մարդոց անձնազոհութիւնը պատկուեցաւ կատարեալ յաղողութեամբ։ Կէս օրէ վերջ ժամը 4ին քիչ առաջ կառախումբը հասաւ Ցինկիժուի կայարանը։

«Հոս կառախումբը յանձնուեցաւ զօրավար Ֆօքի, և անմիջապէս ուղեկցութեամբ ստուար գունդերու դէպի Բորթ Արթուր ճամբայ հանուեցաւ։ Դեր գնդապետ Սբիրիտոնով վայրաշարժով մը Վաֆանտան դարձաւ։

«Ճաբոնական յառաջապահները Բիցեվօ ցամաք ելնելէն վերջ, ուղղակի յառաջացան Քինչաու, և Մայիս 9ի և 10ի գիշերը երկու զօրագունդ հետեւակ ճամբայ ելան։»

Կ'ըսուի թէ Բորթ Արթուրի պահակազօրքերը կարծուածէն չատ աւելի են։ 20,000 զինուոր կայ և 10,000 նաւազ։

Բայց հիմա դարձեալ կտրուած է Բորթ Արթուրի երկաթուղին, և քաղաքը մտէն պաշարուեր է։

Ռուսական Փոխառութեան դումարն է, ինչպէս արդէն գրեցինք, 800 միլիոն ֆր. 5% գանձատոմս, իւրաքանչիւրը 500 ֆր.նոց, և ամէնքը պիտի վճարուին մինչեւ 1909 Մայիս 14։ Այդ թուականէն առաջ պիտի չվճարուին ասոնք։ Մէն մի վեց ամիս վճարելի է մէն մի գանձատոմսի տոկոսը, 25 ֆր., Մայիս 14ին և Նոյ. 14ին։ 12 ֆր. 50 սանթիմի առաջին կտրոնը պիտի վճարուի այս տարի, Նոյ. 14ին։ Այս գանձատոմսերը զերծ պիտի ըլլան ո և է ռուսական ներկայ կամ ապագայ տուրքէ։ Հետեւեալ առանձնաշնորհումներն ալ պիտի վայելեն.—Նախապատուական իրաւունք մը՝ մասնակցելու ո և է նոր փոխառութեան, զոր ռուս կառավարութիւնը հրապարակ հանէ 1909 Մայիս 14ի նախընթաց վեց ամիսներուն մէջ։

Ռուսական նոր փոխառութեան գանձատոմսերը գնելու համար արտասահմանէն մեծ քանակութեամբ խընդրանքներ կը հասնին Բարիզ, մասնաւորապէս Հոլանտայէն, Իտալիայէն, Զուիցերիայէն և Ամերիկայէն։ Այս խնդրանքները անշուշտ պիտի ընդունուին, բայց փոխառութեան մեծագոյն մասը Բարիզի հրապարակին վրայ պիտի ծախուին։ Դեռ վերջնականապէս որոշուած չէ թէ փոխառութիւնը մէկ անգամէն և իսկոյն հրապարակ պիտի ելնէ։ Առ այժմ կ'ըսուի թէ մէկ անգամէն 600 միլիոն ֆր. իսկ երկրորդ անգամուն ալ մնացեալ 200 միլիոնը հրապարակ պիտի ելնէ։

Նիւ-Եորքի սեղանաւորները 4 միլիոն տոլարի (800,000 անգլ. ոսկի) գանձատոմս պիտի գնեն Բարիզի մէջ հրապարակ եղած ռուսական փոխառութենէն։

Ճաբոնի Նախարարաց Խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ ժողովրդային ներքին փոխառութիւն մը կնքել 100 միլիոն ճաբոնական ֆր.ի (10 միլիոն անգլ. ոսկի), 100 թուղթը 95ի գնով, վճարելի հինգ տարուան մէջ, 5% տոկոսով։ Ճաբոնական նոր փոխառութեան վճարումները պիտի ըլլան 10 անգամէն, սկսեալ Ցունիս ամիսէն։ Մինչեւ Մայիս 20 հրապարակ պիտի ելնէ այս նոր փոխառութիւնը արտօնող կայսերական հրամանագիրը։

ՏԱԼՆԻ

Տալնի, հին անունով Թալի էնտ, 1900ին չինական կառավարութենէն վարձու առին Ռուսք։ Անկէց ի վեր անագին գումարներ ծախսեցին քարտուղելու համար նաւահանգիստը և նաւամատոյցը, որպէս զի ամէնէն խոշոր շոգենաւերը կարենան մօտենալ կրանիթէ շինուած քարափներուն։ Ներքին նաւահանգիստը պաշտպանուած է քարի խոշոր թումբէ մը, որ 5950 ոտք երկայնութիւն ունի։ Զոր աւազան մը, երեք հարիւր ութսուն ոտք երկայն և 50 ոտք լայն, շինուեցաւ, և ուրիշ աւազան մը, 600 ոտք երկայն և 90 ոտք լայն, շինուելու վրայէր այս միջոցիս։ Քաղաքը կը պարունակէ երկաթուղիի ընդարձակ շէնքեր, շքեղ պաշտօնական ապարանք մը՝ կառավարիչին համար, վարչական դիւաններ, հանքածուխի մթերանոցներ, ռուս եկեղեցի մը, երկու քլիսայ, և հիւանդանոցներ։ Եւրոպական թաղը, որ 30,000 բնակիչի համար շինուած է, չինական քաղաքին արեւելեան կողմը կը գտնուի։

Ահա այս Տալնին է որ Ճաբոնցիներուն ձեռքը ինկաւ, և բիւրաւոր միլիոններով արդիւնաւորուած վերոյիշեալ շինութիւնները Ռուսք իրենց իսկ ձեռքով քանդեցին, աւերակ ընելու համար Ճաբոնցիներուն գրաւած քաղաքը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պատերազմին ընդհանուր երեւոյթին դառնալով, Ճաբոնական շարժումներուն վրայ նոր լոյս կը սփռեն Ծ. Արեւելքէն Բեթերսպուրգ հասնող լուրերը, որոնք կը հաստատեն Ճաբոնական յառաջխաղացումը Բաւօ կամ Սայմաղի դեմին հովիտը։ Սայմաղի կը գտնուի Ցէնկ-Հուանկ-Զէնկէն 40 մղոն հեռի դէպ ի հիւսիսային արեւելք, և այս տեղէն է որ կ'անցնի մին ա՛յն հաղուստ դէպ ճամբաներէն, որոնք Մօթիէնլինկի սարը կը տանին Թալինկ կոչուած փոքրիկ գիւղակի մը մօտ, և անկէց ալ իջնելով ընդհանուր ուղղութեամբ կ'երթան դէպ ի արեւմուտք Թայհոյի հովիտը, երկու կողմէն ալ սպառնալով թէ՛ Լիաօեանկի և թէ Մուքտէնի։ Երկու հովիտներն ալ մասնաւոր դժուարութիւն մը չեն ներկայացներ։ Ճաբոնական յառաջանալը հիմա չատ որոշ դրոյն մը առած է, սա՛պէս. — Կեդրոնական բանակ մը, 45,000 հոգի, իր աջակողմը ունենալով 15,000 հոգինոց գունդ մը, և ձախակողմն ալ 30,000 հոգինոց գունդ մը, հաւասարապէս պատրաստ է սպառնալու Լիաօեանկի կամ Մուքտէնի։ Օգնական գունդեր ալ մօտը կը գտնուին ի դէպ ժամու վազելու համար։

Զօրաբաժին մըն ալ Բիցէվոյէ վար ղրկուած է Բորթ Արթուրին համար։

Ճաբոնցիներուն միակ վախը սա՛ է որ Ռուսք յանկարծական յարձակմամբ մը ստուար ուժերով իսկոյն կը ճզմեն կեդրոնական գունդը, 45,000 հոգին, մինչեւ որ ճաբոնական բանակին պոչը ժամանակ ունենայ արշաւելու և տեղւոյն վրայ օգնութեան հասնելու, որովհետեւ լեռնոտ վայրերու մէջ 45,000 հոգին կը պարտաւորուին անհաւատալի երկայնութեան մը վերածուիլ, ինչպէս Անգլիացիք այսպիսի փորձառութիւն մը ունեցան Հնդկաստանի մէջ, ուր իրենց գլխաւոր բանակը Ջարդուբուրդ եղաւ քնիկներէն։ Իրաւ է որ ճաբոնական բանակը թեթեւ է, այսինքն թէ՛ քիչ ռազմամթերք կը պատցնէ իրեն հետ և թէ քիչ ուտեստ, այսուհանդերձ իրենց 45,000 հոգին պիտի պարտաւորուին տարածուիլ 40 մղոն երկայնութեան մը վրայ, այսինքն երկու օրուան ճամբայ, բուն ճակատէն մինչեւ իր վերջապահը։

Ասոր համար է որ զօրավար Բուրօքի կը վարանի դեռ իր շարժումներուն մէջ, և կը սպասէ խորհրդաւոր Գ. զօրաբանակին, որուն կազմութիւնը թէեւ ծանուցուեցաւ, բայց Մանչուրիոյ ցամաքը ելած ըլլալուն զրոյցները դեռ վերջնական գոյն մը առած չեն։ Գ. զօրաբանակը անհրաժեշտ է Բուրօքիի իր մտադրած մեծ ու ահեղ շարժումը ընելու համար Լիաօեանկի վրայ։ Ուրեմն ռուսական պատրաստութիւնները բոլորովին անծանօթ են մեզի։

Բուրօքաթքին կը սպասէ Լիաօեանկի մէջ, ուր կ'ըսուի թէ իր տրամադրութեան տակ ունի 280,000 հոգի։ Բայց յայտնի չէ թէ այս գունդերը Լիաօեանկի մէջ Բուրօքաթքինի անմիջական տրամադրութեան տակ կը գտնուին թէ ոչ։ Կ'երեւի թէ ոչ, որովհետեւ Բեթերսպուրկի զինուորականներուն կարծիքը ա՛յն է թէ ամէն ինչ կախում ունի Ճաբոնցիներուն տրագութենէն, քանի որ ճաբոնական պատկառելի ուժերուն դէմ անցքը գոցելու համար Բուրօքաթքինի պէտք ըլլալիք զօրքերը հինգ շաբաթէն առաջ չեն կրնար համախմբուիլ։

Նոր Ուքազ մը ի ղէն կը կոչէ ուրիշ քսան զինուորական շրջանակներու պահեստները։

Ճաբոնցիք Անթունկի մէջ հաւաքած են Ռուսներէն գրաւած պատերազմական մթերքները, քսան դաշտային թնդանօթ, 10 արգանդաբուած թնդանօթ, մեծաքանակ փամփուշտ, երկու շրջուն հիւանդանոց, երաժշտական գործիքներ, գնդակներէ ծակուած։ Ճաբոնցիք, իրենց պաշտօնական նոր տեղեկագրին նայելով, Եալուի ճակատամարտին դաշտերէն հաւաքեր են 1362 ռուսական դիակ։ 475 ռուս վիրաւորներ կը դարմանուին ճաբոնական հիւանդանոցներուն մէջ, և 138 հոգի ալ գերի ունին։ Անթունկի բլուրին բարձունքը կը թաղեն հիւանդոցներուն մէջ մեռած Ռուսները։ Ցուղարկաւորութեան ներկայ կ'ըլլան Ճաբոնցի սպաները և պատուակալ պահակախումբ մը։ Դանիացի լուսերեսական պատուելի մը աղօթքը կը կարդայ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԹԻՊԷԹԻ ՄԷՋ.— Կիանկցէէ կը հեռագրուի Մայիս 10 թուով թէ Թիպէթցիք արեւը մարը մտած ատեն երէկ կրակ ըրին անգլիական արշաւախումբին բանակեալին վրայ թնդանօթով մը, որ 11 լիպրա ծանրութեամբ գնդակ կը նետէր։ Այսօր ալ 6-7 նոյնօրինակ թնդանօթներ պատեղեցին, և քանի մը ժամ չարունակ կրակ ըրին։ Անգլիացիք կ'աշխատին ետեւի կողմէն վանքի մը մէջէն յանկարծակիի բերել Թիպէթցիները։ Բօնկ հովին մէջ ալ Թիպէթցիք բազմութեամբ հաւաքուած են։ Արշաւախումբը դեռ պաշարուած չէ, որովհետեւ ետեւի կողմը միշտ բաց կը մնայ։ բայց վերջի ի վերջոյ դժուարութիւններէ կը վախցուի։

*** Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ հնդկական գործոց նախարար Մր. Պրոտրիք կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Թիպէթի անգլիական արշաւախումբի մասին։ Նախարարը ըսաւ թէ Թիպէթցիներուն ընթացքը յայտնի ըլլալով, կառավարութիւնը որոշած է որ արշաւախումբը առաջանայ մինչեւ Լըհասա, եթէ Թիպէթցիք չընդունին բանակցութիւնները կատարել Կիանկցէի մէջ։ Լհասայի չինական ներկայացուցիչին ծանուցուեցաւ որ եթէ բանակցութիւնները կատարելու համար Թիպէթցի մը չգայ Կիանկցէ, որոշեալ պայմանաժամին մէջ, հնդկական կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ բանակցութիւնները նոյն իսկ Լհասայի մէջ կատարելու համար։ Հընդկական կառավարութիւնը ներկայացուց միեւնոյն ժամանակ բրիտանական կառավարութեան թէ, բնաւ չպիտի շեղի այն քաղաքականութենէն զոր կը գծէ նոյմ. 6ին փոխարքային ղրկուած հեռագիրը։ Ամէն միջոց ձեռք պիտի

առնէ հաղորդակցութեանց գիծերը պահպանելու համար։ Թիպէդցիք դեռ մէկը չեն ընտրած բանակցութեան մտնելու։ Բանագնաց Թիպէդցին ընդունելի ըլլալու համար պէտք է տէր ըլլայ աստիճանի մը որ հեղինակութիւն տայ իրեն և պէտք է ընտրուած ըլլայ Թիպէդի կեդրոնական իշխանութենէն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԿԱ ԵՎ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՇԻՒԱԿՈ, Մայիս 15.—Տէյլի Նիւզ Զիֆուէ հեռագիր մը ստացած է որ կը ծանուցանէ թէ իր թղթակցին շոգենաւը Բորթ Արթուրի բացերը հասնելով, տեսած է Յէ Ճաբոնցիք բուռն կերպով կը ռմբակոծեն նաւահանգիստը։ Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ ճաբոնական քանի մը մարտանաւեր յետոյ փորձեր են բռնի ներս մտնել նաւահանգիստէն։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ, (Պաcսօնական).—Մովակալ Ալեքսեվ Զարին ուղղուած հեռագրով մը կ'ըսէ.—Ամսոյս 14ին, ճաբոնական նաւաբաժին մը երեւցաւ Բորթ Արթուրի առջեւ։ Յաջորդ օրը կը շարունակէր պաշարել նաւահանգիստը, առանց սակայն բուռն գործողութեանց ձեռնարկելու։ Զարեւիչ և Ռէքվիզան զրահաւորներուն նորոգութիւնները կը շարունակուին կորովով և յաջողութեամբ։

ԹՕՔԻՕ.—450 Ռուս գերիներ, որոնց 16ը սպայ, Մացուեամա հասան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ 20,000 Ճաբոնցիք ցամաք ելան Տալնի, քանի մը ժամ տեւող ռմբակոծութենէ մը ետքը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Բուռն ռմբակոծութենէ մը վերջ, Ճաբոնցիք գրաւեցին Տալնին։

—Ճաբոնցիք 40,000 զօրք ցամաք հանեցին Բիցեվոյի թերակղզիին վրայ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.—Ճաբոնցիք գրաւեցին Բուլանդիէնը (Բորթ Առամ)։ 10 ֆիլմդ. տարածութեան մը վրայ երկաթուղին օգը հանելով քանդեցին։ Բորթ Արթուրի հետ հաղորդակցութիւնները նորէն ընդհատուեցան։

—Բեքինէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Զինու կառավարութիւնը հեռագրով նորէն բացորոշ հաւատիք տուաւ արտաքսումի իր դիւանագիտական գործակալներուն թէ մինչեւ պատերազմին վերջը չէզոք պիտի մնայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէ կը հեռագրեն թէ Ճաբոնցիք Ռուսերը ետ մղելէ ետքը գրաւած են Ասքօլտ կղզին, որ իրենց իրրեւ կռուան պիտի ծառայէ Վլատիվոսթոքը ռմբակոծելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ.—Բորթ Արթուրը պաշարող ճաբոնական նաւատորմէն 4 զրահաւորներ սկսան ռմբակոծել Բորթ Արթուրը։

ՋԻՖՈՒ. — Ճաբոնցիք գրաւեցին Բուան-Դիէն-Զէնկը։

ԲԷՇԹԱ.—Պատուիրակութեանց նքատաշրջանը բացուեցաւ գահճառով մը, որ կը հաստատէ լաւագոյն յարաբերութեանց պահպանումը բոլոր Տէրութեանց հետ, զինակցութեանց ամրապնդումը և Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ միշտ գոյութիւն ունեցող սերտ համաձայնութիւնը։ Ասոնք բարեբաստ պայմաններ են, որոնք կը նպաստեն Եւրոպայի խաղաղ բարգաւաճման։ Գահճառը յետոյ ցաւ յայտնեց Ծ. Արեւելքի կատաղի պայքարին վրայ, և մաղթեց որ այդ պատերազմը սահմանափակուի թէ՛ տեղի և թէ՛ ժամանակի տեսակէտով։

ԿԵՒՐՈՆԱԿԱՆ Գրատան Նոր հրատարակութիւնք Կարդալ Դ. Երես

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Իզմիրէ կը գրեն մեզի.— «Երուանդ էֆ. Տէր-Անդրէասեանի Մանզուվիի մէջ Իզմիրի Առաջնորդութեան նուիրուած այնքան հմտալից «Օրուան Խնդիրներ»ը, հոս մեծ ընդունելութեան արժանացաւ. ու ամէն ոք, ժողովականներէն սկսեալ, իսկ թէ, կ'ըսեն, Տ. Եղիշէ Սրբազանը դար բազմելու Իզմիրի Առաջնորդական աթոռը, որ շատ պէտք ունի այդպիսի անսգիւտ եկեղեցականի մը»։

Մենք երբ կը գրէինք Մանզուվիի մէջ թէ Իզմիրցիք լաւագոյն առաջնորդը պիտի ընտրեն յանձին Դուրեան Սրբազանի, մէկէ աւելի ապահովութիւններ ունէինք որ այդ ընտրութիւնը օգտակար պիտի ըլլայ երկու կողմին համար ալ։ Իզմիր, իբր Պատրիարքարանի շրջանակին ամէնէն զարգացած և հարուստ մէկ թեմը, պէտք ունէր Արմաշի դպրեվանքին վերատեսուչին պէս հմուտ, կենցաղագէտ և նոյնքան ալ վարչագէտ առաջնորդի մը։ Միւս կողմէ Ն. Սրբազնութիւն ալ առողջական և ֆիզիքական տեսակէտներով կենսական պէտքը ունի անհրաժեշտ օդափոխութեան մը։ Արմաշի դպրեվանքին մէջ իր ամենօրեայ աշխատութիւնները և տեղւոյն օդին ու ջուրին անյարմարութիւնը կը սեպեն համակրելի եկեղեցականը որ խանգարուած առողջութիւնը դարմանելու համար յաճախ Պոլիս գայ։ Այս կրկին պատճառներով Իզմիրի առաջնորդութիւնը թէ՛ պատուական օդափոխութիւն մը և կազդուրում մը պիտի ըլլայ Դուրեան Սրբազանի համար և թէ՛ եկեղեցական վարչական նոր գործունէութիւն մը, որուն պէտք ունին ամէն կերպով Իզմիր և շրջակաները։

* * *

Իզմիրի Առաջնորդարանը թեմական ներկայացուցիչներու ընտրութիւնը փութացնելու համար, Տ. Յարութիւն քհ. Եղիվարդեանը և Տ. Յակոբ քհ. Տ. Յակոբեանը ճամբայ հանեց դէպի Քընքաշ-Այարն, Բուլատա, Պերկամա և Սէօքէ։

Պատր. Փոխանորդը ուրբաթ գիշեր նիստի հրաւիրած էր 20 աշխարհական և Ն եկեղեցական նորընտիր Դաւառ. Ժողովոյ անդամները, իրենց դիւանը կազմելու և ընտրութեան արդիւնքը ծանուցանող տեղեկագիրը պատրաստելով Պատրիարքարան ղրկելու համար։ Սակայն նոյն գիշեր մեծամասնութիւն չի գոյանալով նիստը այս օրուան ձգուած է։

ՎԱՆԱՑ Բաղաք. Ժողովը որոշեց հին տեղին վրայ վերաշինել Առաջնորդարանը, որուն առաստաղը ժամանակէ մը ի վեր վար առնուած է վերաշինութեան պատճառով։ Այս շինութեան գործին համար ազդեցիկ անձնաւորութիւններէն առանձին մասնախումբ մը կազմուեցաւ գլխաւորութեամբ կուսակալի օգնական Վսեմ. Յովհաննէս Ֆէրիա պէյի՝ որ մօտ օրերս պիտի սկսի հանգանակութեան և չէնքին պահանջած փայտանիւթերը հաւաքելու գործին։ Շինութիւնները պիտի աւարտին այս տարւոյ շրջանին մէջ։

ԱՊՐԻԼ ԵՕԹԻ Աւետման տօնին օրը՝ Վանայ մօտաւորագոյն արուարձանն ապրող Հայկավանուց Եօթ Խորան Ս. Եկեղեցիին մէջ դպրոցական հանդէս մը տրուեցաւ ի նպաստ նոյն թաղի հասմատ նախակրթարանին և անոնք դպրոցականներուն։ Կը նախագահէր Դեր. Տ. Սահակ Սրբազան։ Ներկայ էր խուռն բազմութիւն մը, որուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէր Վսեմ. Յովհաննէս Ֆ. մուավին պէյը իր Աղնուասուն Տիկնոջը հետ։ 1600 ղրշ.է աւելի նպաստ մը գոյացաւ։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԿՐՕՆԱԲԵՐԹԸ.—Գրած էինք թէ Էջմիածնի Կրօնաթերթին խմբագրապետութիւնը յանձնուած է Դեր. Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Մուրատեանցի։ Ն. Գերապատուութիւն Մայր Աթոռի ամէնէն հմուտ և արժանաւոր մէկ միարանն է և բնական է որ իր օրով կրօնական նիւթերու ուելի մշակումը և Հայ եկեղեցւոյ աւանդութեանց աւելի հաւատարիմ պահպանութիւնը Հայրապետութեան կրօնաթերթը աւելի զարգացած վիճակի մը պիտի հասնի։

ՊՐՈՒՍԱՑԷՆ կը գրեն.— Տեղւոյս Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան պայմանաժամը Մայիս 1ին լրացած ըլլալով, այս կիրակի 9 Մայիս, Ազգ. Ս. Դէորգեան վարժարանի սրահին մէջ նոր ընտրութեան պիտի ձեռնարկուի, նախագահութեամբ Ս. Հօր։ Երանի թէ ընտրուելիք անձերը բուն իրենց պաշտօնին մարդը ըլլային. ուստի կ'աղաչենք Պրուսայի ազգայնոց որ այնպիսի մարդոց տային իրենց քուէն։

—Տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն սիւներուն ծեփերը նորոգուիլ սկսան և շինութիւնները կը շարունակուին արդէն 3 շաբաթէ ի վեր և աւարտելու մօտ են։

—Առնուած տեղեկութիւններու նայելով, այս տարի Ս. Զատկին աւագ ուրբաթ իրիկուան թաղման թափորը չէ կատարուած, տեղւոյս աւագերէցցու քահանային հրամանաւ և հարկ տեսնուեր է Համբարձման օրը կատարելու այդ թափորը։

ՍԸՎԱԶԻ առաջն. փոխանորդ Տ. Սահակ վրդ. Օտապչեան, որ իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար մայրաքաղաքս եկած էր, շաբաթ օր իր պաշտամատեղին ուղեւորեցաւ։

Տ. ՏԻՄՈԹԷՈՍ եպս. Սափրիչեան այսօրուան կրօն. Ժողովին հրաւիրած է, իր վիճակին մասին վերջնական տնօրինութիւն մը ընելու համար։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յառաջիկայ հինգշաբթի 6 մայիս Տօն Համբարձման Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի և 72ՐԴ տարեդարձ հիմնարկութեան Ազգային Հիւանդանոցի, Ամենապատիւ Տ. Տ. Մաղաքիա Սրբազան Պատրիարք Հայրն հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել հաստատութեանս Ս. Փրկչի մատրան մէջ, ի հանդիստ հոգւոց Պեզճեան, Տատեան, Պալեան և այլոց բարերարաց և այս առթիւ հոգեւորապէս մխիթարել ընդհանուր պատսպարեալները։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամ 11½, և Ս. Պատարագի ժամ 1½։ (ԿՆԻԿ)

ՆԵԱՆԴԱԿՕՍԱՔԹԻՒՆ

Կիրակի օր Պէշիքթաշ, Ռուբէն էֆ. Գօլանճեանի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը դեղագործ Արամ էֆ. Գօլանճեանի Օր. Արաքսի Յարութիւն Տաղաւարեանի հետ երկու կողմերու ազգական և բարեկամներու ներկայութեան։

Արամ էֆ. Գօլանճեան, որդի՝ Պէշիկթաշ ծանօթ դեղագործ Ռուբէն էֆ. Գօլանճեանի, իր անձնական պարկեշտ և յարատեւ աշխատութեամբ, Բժշկական Վարժարանէն դեղագործի վկայական ստացած է և պաշտօնի կոչուած։ Իսկ իր խստեռեալը ազնիւ ձիրքերով ու բարեմասնութիւններով օժտուած օրիորդ մըն է, հօրմէ ու մօրմէ զուրկ, որ իբր զաւակ ու իբր հարս պիտի գայ Գօլանճեանց ընտանիքին մէջ։

Կարդալ Դ. Երես «Ինիոն» Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

16 Մայիս 1904

Ֆրանս. 3% Français)	96 97
Ռէժի (Tab. Turcs)	363 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	82 65
Երկաթուղի (Lots Turcs)	121 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	577 —
Թրանսվալ (Transvaal)	116 —

ԹԷՎԱՀԱՏ

Խաղինէի ճէլիլէի Մալիյէ հուգուգ միւշավիրլիկի գալէմի միւմէյիզի իշղ. Թէվֆիգ էֆ.յէ Թերֆիէն րիւթպէի Սանիյէ սընրֆը միւթէմայիզի.

Հայֆա գայմագամը իշղ. Քեամիլ պէյէ րիւթպէի Մանիյէ սընրֆը սանիսի թէվհիհ պույրուլմուշ տրը։

ՆԸՇԱՆ

Հայֆա գայմագամը իշղ. Քեամիլ պէյէ իքինճի րիւթպէտէն Մէհմիտի նըշանը գիշանը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՖՐԱՆՍ. ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ.—Հեռագիրներ ծանուցին արդէն թէ Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժինը պտոյտ մը պիտի կատարէ օսմ. ջուրերուն մէջ։ Նաւաբաժինն հրամատարն ու սպաները Պոլիս գալով Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանեն Հանրապետութեան Նախագահին բարեւները։ Այդ նաւաբաժինը երէկ մեկնեցաւ. պիտի հանդիպի Սուտա, ուրկէց պիտի երթայ Պէյրութ և յետոյ Իզմիր։ Հոնկէց Ֆրանսացի նաւաստիները Պոլիս պիտի գան։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Աւստրիական դեսպան Պ. ոը Բալիչէ, որ արձակուրդով մեկնած էր Պոլսէն, Վիեննա ժամանեց և առջի օր Բէշթա մեկնեցաւ, ուր պիտի ընդունուի Ֆերանց-Յոզէֆ կայսեր կողմէ։

ՔԱՐԱՔԻՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց շուտով աւարտել զանազան գործարաններու կողմէ Քարաքէօյի կամուրջին շինութեան համար ներկայացուած ծրագիրները։ Քննութեան արդիւնքը պիտի մատուցուի Կայս. Գալատա։

ՕՏԱՐ ԳԱՅՈՒԱՆՆԵԱՆ. — Շուէյտ-Նորվեկիոյ կառավարութիւնը Սէնթ-Օլաֆ պատուանշանին Ա. կարգը տրուաւ Ծովային նախարար Ճէլալ փաշայի։ Բ. կարգը՝ արքունի ասպատաններու Տնօրէն Ֆայիգ փաշայի և ծովային բարձրագոյն վարժարանին անօրէն Հիւսնի փաշայի։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Գերման դեսպան Պ. Մարշալ որ Շուէյտ-Նորվէկիոյ դեսպանին և ուրիշներու հետ մինչեւ Գոնեա պտոյտ մը կատարած էր, Կիրակի իրիկուն դարձաւ։ Գոնեայի մէջ մեծ պատիւներով ընդունուեցան նահանգային իշխանութեանց կողմէ։ Ուրբաթ գիշեր կուսակալ Ցաֆիզ պէյ չքեղ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ հիւրերուն։ Պ. Մարշալ բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենաց. կուսակալն ալ բաժակ պարպեց Գերմանիոյ կայսեր և Շուէյտ-Նորվէկիոյ թագաւորին կենաց։ Շաբաթ օր Գոնեա-Էրէյլի Նոր գիծին աւարտած մասին վրայ, մինչեւ Բամարան պտոյտ մը կատարեցին, ուր եւս տեղական իշխանութիւնք դաշտային ճաշկերոյթ մը սարքած էին այցելուներուն համար, ծաղիկներով և ճիւղերով զարդարուած վրանի մը տակ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Դանուբի կղզիներուն սահմանագծութեան յանձնաժողովը, աւարտեց իր գործը և չը. օր ստորագրուեցաւ պայմանագիրը։ Պուլկար պատուիրակները մեկնեցան Պուքրէշէ դէպ ի Սոֆիա։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Ոսկեղջիւր զբոսնուող Թորփիլահալածները նորոգուին Արքունի նաւարանին մէջ։

ԲԻԻԶԱՆԴԱԿԱՆ ԵՐԴ ՄԸ.—Աթէնքի մատենագարանը ղրկուած ձեռագիրներուն մէջ գտնուեցաւ Բիւզանդական հին երգ մը եղանակովը միասին։ Այս մեղեդին, որ այսօրուան եկեղեցական երաժշտութեան ձայնանիշերով նոթագրուած է, իր սկզբնաւորութեան մէջ կը նմանի անգլիական ազգ. երգին։ Ձեռագիրը կը կրէ 1450 թուականը։ 422 էջ է ուր կան նաև ուրիշ օրհներգներ եւ մեղեդիներ։ Այս ձեռագրին գիւտը մեծ կարեւորութիւն ունի արեւելեան կրօնական երաժշտութեան մասին։

ՍԱՄՈՍԻ նոր իշխան Վեթինոս էֆ. յանձնաժողով մը կազմեց որ պիտի վարէ իշխանութեան գործերը, մինչեւ իր ժամանումը հոն։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ գաւառին ճամբաներու շինութեանց նախորդ տարիներու անվճար տուրքերը առանց տուգանքի պիտի գանձուին։

ՌՈՒՍ դեսպանատան Ա. թարգման Մ. Մայքով որ արձակուրդով բացակայ էր, երէկ առտու Պոլիս ժամանեց տիկնոջը հետ։

ԶԷՆԷՒԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒԹԻՒՆ.—Պիթլիսի պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ, հակառակ արգելքին, անցեալները Ապիւլ-Քէրիմ անուն թուրք մը հրաշէն պարպելուն համար ձերբակալուած և յետոյ երաշխաւորութեամբ ազատ արձակուած է։ Պաշտօնաթերթը դարձեալ կ'ազդարարէ թէ հրաշէն պարպելը արգիլուած է։

ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՎ արժէթուղթերու վաճառման մասին խաբեբայութեանց առաջքը առնելու համար, կառավարութիւնը որոշեց որ ասկէց ետք այդ գործերը կատարեն Պետութեան կողմէ ճանչցուած պանքաները։ Շրջիկ վաճառորդներու պիտի արգիլուի ծախել պաշտօնապէս չճանչցուած դրամատուներու արժէթուղթերը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԵՒ ԾՈՎԻ ՓՈԹՈՐԻԿԸ. — Սեւ Ծովի մէջ քանի օրէ ի վեր սիրող փոթորիկն և թանձր մշուշին պատճառաւ կարգ մը ծովային արկածներ պատահած են։ Ռուսական Ազով շոգենաւը որ Օռէսայէն կուգար, մշուշին պատճառաւ խրեցաւ Բարպրունի մօտ։ Սեւ Ծովի ազատարար վարչութիւնը ճամբորդները ազատեց։ Պոլսէն նաւաձիգներ ղրկուեցան օգնութեան, բայց ծովը փոթորկոտ ըլլալով բան մը չը կրցին ընել։ Շոգենաւին ցուռկը մընուած է աւազին մէջ և իր ապրանքները, ծովին խաղաղելէն ետք պիտի պարպուին, յետոյ փորձելու համար ազատումը։

—Էրէյլիցի Թանտա Գաշ Իլիա էֆ.ի Միւրվեթ նաւը որ Քօզլուէն Պոլիս կուգար հանք բեռցած, Շիլիի մօտ խրեցաւ։ Ազատարար վարչութիւնը ազատեց 7 նաւաստիները։ Նաւաձիգներ ղրկուեցան զայն խրած տեղէն հանելու։

—Թանթավիզաւէի էնկիւրի շոգենաւը խրեցաւ Եալճայի մօտ (Խրիմ). շոգենաւին մէջ ուխտաւորներ կային որոնք ազատուեցան։ Ուրիշ փոքր արկածներ ալ պատահած են Սեւ ծովի մէջ որոնք ծանօթ չեն։

—Թանձր մշուշին պատճառաւ հելլենական Քօսքանթինոս Կօժաճինոս շոգենաւն ալ խրեցաւ Կէլիպօլուի մօտ։ Նաւաձիգներ կ'աշխատին զայն ազատելու։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Այտընէն կը գրեն.— Անցեալ Բշ. Այտընի կայարանէն 17 վայրկեան անդին, Օմուրլուի մէջ, 5 զինեալ անծանօթներ մտան տեղւոյն հարուստ հրեաներէն Տավիտ Լէվիի տունը և բռնադատեցին զայն որ յայտնէ դրամին պահուած տեղը։ Հրեան հնազանդեցաւ։ Աւազակները 600 ոսկի առին. բայց ասով չգոհանալով աւելի դրամ պահանջեցին։ Եւ որովհետեւ հէգ Տավիտ կը բողոքէր թէ ուրիշ դրամ չունէր, չարագործները քաշեցին դաշոյնը և վիրաւորեցին զայն կուրծքէն։ Դիակը սակայն հոն չձգեցին, առին զայն միասին տարին և ձգեցին կայարանին 10 վայրկեան մնացած տեղ մը։

Զօրքերու ջոկատ մը որ աւազակներ հալածելու համար հետապնդումներ կը կատարէր, ճամբան հանդիպեցաւ երկու աւազակներու, որոնք իրենց հետ կը տանէին գողցուած անասուններ։ Աւազակները ընդդիմացան թէեւ, բայց իրենցմէ մէկը սպաննուեցաւ և միւսը օձիքը ձեռք տուաւ։

ՀՐԴԵՀ.—Առջի օր հրդեհ ծագեցաւ Քալալայի Թոմպոլա թաղին մէջ և այրեցան 30 տուներ։

ԳԻԹԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲԱՐԻԶ.—Ռուս Տավային սպայ մը յաջողեր է ական մը զետեղել Բորթ Արթուրի անցքը պաշարող ճաբոնական յածանաւի մը կողին վրայ։ Յածանաւը օդը ելեր է ականին պայթումին հետեւանքով։

ԲԱՐԻԶ.—Բեթերսպուրկէ կը հերքեն այն լուրը թէ «Ռօսխա» յածանաւը ընկղմեր է։

—Երէկ, Լոնտոնի Տէյլի Նիւզ թերթին տուած լուրը թէ ճաբոնական նաւաբաժինը բռնի ներս մտնել փորձեր է Բորթ Արթուրէն, չէ հաստատուած։

— Օտար երկիրներու չինական ներկայացուցիչները կը յայտարարեն թէ Զինաստան մինչեւ վերջը չէզոք պիտի մնայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

3/16 Մայիս 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	89 24
Ամէնէն բարձր գինը	89.35
» վար գինը	89.20

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	119.37½
Երէկուան բարձր գինը	120.—
» վար »	119.37½
Ռուսական	90.50
Ճաբոնական	71.50
Քարափ	507.
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա.	283.
» » » Բ	267.50
Պանք Նաս. Կրէս.	431.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	5.80
Էժիի պարտատոմսի Ֆրանք	364.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.80
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.60

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.11
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.22
Քրիմից	51.04

"ՄԱՆՉՈՒՄ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 21

ԴԱՆԲԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Թարգմանեց

ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

ԺԲ.

ՈՃԻՐԷՆ ԵՏՔԸ

Յետոյ, Լբսաժի կուրծքը բռնելով, աւելցուց.—Հապա սբրիտ։

—Արի՛ւն, պռաց Լբսաժ իր վրայի կարմիր բիծերը տեսնելով։

—Մինչեւ ծնօտդ արիւն կայ։

—Ա՛հ, կը հասկնամ հիմա, թոթովեց Լբսաժ, որ ցնցուեցաւ ուսահակին խօսքերը լսելով։

—Լռութի՛ւն, ըսաւ Սուֆլար։

Սպասաւորը իրենց կը բերէր երկու գաւաթ, ջուրի չիշ մը, և ամանով չաքար։ Այս մարդն ալ, թէեւ սուսերին մէջ կը տեսնէր զիրենք, բայց երկու յաճախորդներուն ուսաստիճան երեւոյթն և տարօրինակ դիմագծութիւնը իր ուշադրութիւնը գրաւեցին, և անոնց պէտքերը հոգալէ ետք հեռանալու միջոցին քանիցս ետին դարձաւ ու անոնց երեսը նայեցաւ։— Օ՛ն, չո՛ւտ, ըսաւ Սուֆլար երբ սպասաւորը անյայտ եղաւ։

Եւ շաքարը մէկդի ընելով, սրուն պէտք չունէին, չիշին ջուրը գործածեցին իրենց ձեռքերուն և հագուստներուն արիւնը մաքրելու համար։—Երբեք չէի կարծեր որ այսքան արիւն ունի մարդկային մարմնի մը, մրմռաց Լբսաժ իր բրաենկօղը մաքրելով։

—Ես ալ, պատասխանեց Սուֆլար, մաքէս չեի անցներ որ այսքան դժուար ըլլար կնոջ մը յաղթել։

Յետոյ, ձեռքերը տաքատին սրբելով աւելցուց.—Ճիշտ է որ սարկա կին մը չէր, մասակ աւիւծ մըն էր։

—Գէթ վստահ ես որ մեռաւ։

—Հանդարտ եղիր, վերջին հարուածս ուստով մէկը այլեւս չողջնար։ Է՛ ուրեմն, կը տեսնես որ իրաւունք ունէի յաջողութիւնն երաշխաւորելու։

—Այո՛, այո՛, աղո՛ր յաջողութիւն։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես։

—Ըսել կ'ուզեմ որ, պատասխանեց տխուր դէմքով մը... Է՛, ըսել կ'ուզեմ որ հիմա շատ սուղ չեն մեր երկուքին գլուխները։

—Դուն անմիտ ես քու սարսափներովդ։ Կինը մեռած է և մարդ չեսաւ մեզ։

—Կը մտնաս աղջիկը որ տեսաւ։ Անիկա կրնայ ճանչնալ մեզ։

Սուֆլար պահ մը լուռ կեցաւ, յետոյ շարունակեց.—Եթէ մինակ ըլլայի, այդ վտանգը գոյութիւն պիտի չունենար։

—Ի՞նչպէս։

—Կը թողէի որ աղջիկը սենեակ մտնէր և կ'ենթարկեի մօրը վիճակին։

—Շնորհակալ եմ։ Այսչափը կը բաւէ։ Ինծի անանկ եկաւ որ այն կնոջ արիւնը պիտի չդադրէր հոսելէ։ Գլխիս պտոյտ պատճառեց։

--Ես ալ այնպէս, և ասոր համար է որ ետ կեցայ։

—Այս գործէն սիրչափ չահեցանք։

—Պիտի տեսնենք։ Տեսար որ առանց հաշուելու առի։

Ձեռքը գրպանը պիտի տանէր երբ յանկարծ չփոթեցաւ և տժգունեցաւ.—Է՛, ինչ ունիս, ինչ եղար, հարցուց Լբսաժ անոր անշարժութեան վրայ ապշելով։

—Մի՛ շարժիր, գլուխդ մի՛ դարձներ, ո՛չ երկիւղ ոչ զարմանք ցոյց տուր, ըսաւ Սուֆլար ձայնը մեղմացնելով և իր յուզումը զսպելու համար գերմարդկային ճիգեր ընելով։

—Բայց ի՞նչ կայ, ի՞նչ ըսել կ'ուզես, հարցուց Լբսաժ բուռն յուզման մը ենթակայ, բայց հանդարտութիւն կեղծելով։

—Կը կարծես որ առանձին ես և ամէն ակնարկէ ազատ, այնպէս չէ՞։

—Հարկաւ։

—Է՛հ, կը սխալիս։

—Օ՛ն անդր։

—Բու մօտդ, գլխէդ երկու մատնաչափ անդին, այս ապակեւոր միջնորմին ճերմակ վարագոյրներուն ետև որուն կրթնած ես, ուրիշ երկու գբլուխներ փակած են, կանացի գլուխներ, որոնց աչքերը, մեր վրայ սեւեռած, մեր ամէն շարժումները կը դիտեն, և անշուշտ մեր հոս մտնելէն ի վեր միշտ կը լրտեսեն մեզ։

Այս երկու կիներն էին օշարակ ծախող մը և կարուհի մը։

—Սա երկու մարդոցը նայեցէ՛ք, ըսած էր կարուհին որուն ուշադրութիւնը գրաւած էին սպանիչներուն կապարային տժգունութիւնն և չարաչուք դէմքը։ Կարծես թէ ոճիր մը գործեր են։

Այդ վայրկենէն սկսեալ կը դիտէին զանոնք։

Հակառակ Սուֆլարի պատուէրին, Լբսաժ կամքի իր քովանդակ ոյժին պէտք ունեցաւ յանկարծ ետին չդառնալու համար այս զարհուրելի յայտնութեան վրայ։

—Վստա՞հ ես, հարցուց։

—Տեսայ և տակաւին կը տեսնեմ առանց նայելու։ Իրենց աչքը մեր վրայէն չեն վերցներ։

—Կը կարծե՞ս որ մեր խօսքերն իմացած ըլլան։

—Ո՛չ, վասնզի միշտ ցած ձայնով խօսեցանք, բայց տեսան երբ ջուրով մաքրեցի ձեռքիս արիւնը։

—Ուրեմն կորսուած ենք։

—Այո՛, եթէ պաղարիւնութիւն չունենանք։

—Ի՞նչ ընելու է։

—Այս կիները հետաքրքրութեան համար կը դիտեն մեզ։ Չեն գիտեր որ տեսանք և լսեցինք զիրենք։ Ինծի մը ասիկ ըրէ. այս սրճարանին աջ կողմը 10 քայլ անդին, անցք մը կայ որ Վէրպուա փողոցը կը տանի։ Հոնկէ պիտի փախչինք երբ դուրս ելնենք այս սրճարանէն։ Ձեռքդ արծաթեղէններու տուփին վրայ դրած ես։

—Այո՛։

—Ուշադրութիւն։ Ցանկարծ ոտք պիտի ելնենք։ Ես հաշուեսեղանին վրայ պիտի նետեմ 20 սուլոց մը, որուն վրայագիրքը պիտի չուզեմ։ Յետոյ, մէկ ոստումով փողոց կ'ելնենք, անյայտ կ'ըլլանք անցքին մէջ և տակաւին կիներն իրենց տեսածը պատմելու ժամանակ չունեցած, մենք արդէն հեռուն կ'ըլլանք։

—Պատրաստ ես։

—Կ'սպասեմ։

—Օ՛ն։

Երկու գողերը միեւնոյն ատեն ոտք ելան, զսպանակէ մը շարժածի պէս և կէտ առ կէտ գործադրեցին իրենց յղացած ծրագիրը։ Հինգ վայրկեան ետքը, 5-6 փողոց դարձած և այլեւս ապահովութեան մէջ էին։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹՎԵՐԹՕՆԸ 72

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՍԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ — Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՋԷԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿԱՑՔԷՆ ԱՂՋԿԿԸ

Նոյն միջոցին տիկին Ֆապռիս ալ սենեակէն ներս մտաւ երկու հոգիի ընկերակցութեամբ, որոնք թշուառկնոջ թեւերը մտած էին։

Եղկելի ծերունին դիտէր արդէն թէ ի՛նչ կսկծալի իրականութիւն մը իրեն կը սպասէր։

Վարձակալներէն շատեր ուզած էին իր սենեակը տանիլ և հանդարտեցնել զինքը, բայց ինք իր բոլոր ոյժովը դիմադրած էր անոնց և հիմակ կուգար իր ամուսնոյն արիւնաշաղախ դիակը դիտելու։

Հէք կինը իր թեւը մտնողներէն մէկէն ի մէկ զատուեցաւ և խեղճ զոհին վրայ նետուելով, դառնակսկիծ հեկեկանքներով սկսաւ լալ և յուսահատութենէն մազերը փետտել։

Արդարեւ, մեծ արգահատանքի և կարեկցութեան արժանի էր Ֆապռիսի կինը, իր այդ ցնորական ու խելայեղ վիճակին մէջ։

Արիւնը կը հոսէր միշտ լայնաբաց վէրքէն, որուն տեսքն իսկ մարդուս մարմինը կը փչաքաղէր։

Ֆապռիս, ինչպէս ըսինք, ուզած էր խափանել Ռամոնոյի անցքը, դրան առջեւ կանգնելով արիաբար։ Այն ատեն, թշուառականը վայրագօրէն անոր վրայ խոյացած էր, և տեսնելով որ սենեակէն ելլել անկարելի եղած է, դաշոյնը մխած էր ճիշդ կուրծքին մէջտեղը, տարաբախտ մարդը արեան ճապաղիքի մը մէջ ձգելով դիտապաստ։

Տնեցիներէն մէկը, որ՝ Ֆապռիսի քովը ծնրադրած՝ թաշկինակովը անոր վէրքը կը կապէր,

—Լա՛լը, ողբա՛լը օգուտ չունի, ըսաւ ոտքի ելլելով վերջապէս, երթալու բժիշկ մը կանչելու է։ Խեղճ մարդը եթէ դեռ չէ մեռած, կրնանք թերեւս իր կեանքը փրկել։

Այս խօսքը իր անմիջական ազդեցութիւնը ունեցաւ ներկաներուն վրայ, որոնց մէջէն երիտասարդ մը առաջ անցաւ իսկոյն և դուրս ելաւ սենեակէն։

Տան բնակիչներէն ոմանք արդէն ծանուցեր էին դէպքը մօտակայ պահականոցին, ուրկէ ոստիկաններու դասակ մը եկաւ նոյն միջոցին։

Նախ հետաքրքիրներու հոծ ամբոխը դուրս հանուեցաւ տունէն, և ապա երկու պահակ զետեղուեցաւ փողոցի դրան երկու կողմը, օտար մարդոց մուտքը արգիլելու համար։

Քիչ մը վերջը հասան նաեւ ոստիկանապետը, ոստիկանական քննիչը և քարտուղարը, որոնք ուղղակի ոճրին սենեակը առաջնորդուեցան, գործին նախաքննութիւնը կատարելու համար։

Ոստիկանապետը, որ պատկառելի երեսոյթով ծերունի մըն էր, սենեակին մէջ ներկայ եղողները հարեւանցի կերպով մը հարցաքննեց և իմացաւ ինչ որ մեր ընթերցողներուն ծանօթ է արդէն։ Բայց այս տեղեկութիւնները անբաւական էին իրողութիւնը լուսաբանելու համար։ Աւելի կարեւոր մանրամասնութիւններ պէտք էին, որոնց համար հարկ էր հարցաքննել նաեւ Ֆապռիսի կինը։

Դռնապանուհին, որ, թիկնաթոռի մը վրայ ընկողմանած, ապուշի պէս չորս դին կը նայէր, թէեւ բաւական գտած էր ինքզինք, բայց հիմակ աւելի՛ սեւ գոյներով կը ներկայանար իրեն դառն իրականութիւնը։

Թշուառ կինը, աչքերը արցունքէն ուռած, գլուխը թախծալի կերպով կուրծքին վրայ ծռած, լուռ ու մունջ մտիկ կ'ընէր այն մխիթարական խօսքերը, որոնք ամէն կողմէ կ'ուղղուէին իրեն, և որոնք դեռ տարաբախտ յոյս մը կը ներշնչէին իր ամուսնոյն կեանքին նկատմամբ։

Ոստիկանապետը երբ տիկին Ֆապռիսի ուշաբերիչը տեսաւ, կամաց մը անոր քով գնաց և խիստ լուրջ երեսոյթով մը,

—Ներեցէք, տիկի՛ն, ըսաւ, ձեզի քանի մը հարցումներ ունիմ ընելիք։ Կը յուսամ թէ պիտի հաճիք լուսաբանել արդարութիւնը։

—Հրաման, ըսէ՛ք, պարո՛ն, պատասխանեց դռնապանուհին գլուխը միշտ կախած, տիրա մեր պարոնն է։

—Կ'ուզեմ գիտնալ թէ պարոն Պլանշառ իր սենեակին մէջ ստակ կամ արժէքներ կը պահէ՞ր։

—Կը պահէր, պարո՛ն, մենք իր անձնական գործերուն խառնուիլ չէինք ուզեր թէպէտ, բայց ինք մեզ իրենցմէ մը վրայ ընկողմանած, ապուշի պէս չորս դին կը նայէր, թէեւ բաւական գտած էր ինքզինք, բայց հիմակ աւելի՛ սեւ գոյներով կը ներկայանար իրեն դառն իրականութիւնը։

Թշուառ կինը, աչքերը արցունքէն ուռած, գլուխը թախծալի կերպով կուրծքին վրայ ծռած, լուռ ու մունջ մտիկ կ'ընէր այն մխիթարական խօսքերը, որոնք ամէն կողմէ կ'ուղղուէին իրեն, և որոնք դեռ տարաբախտ յոյս մը կը ներշնչէին իր ամուսնոյն կեանքին նկատմամբ։

Ոստիկանապետը երբ տիկին Ֆապռիսի ուշաբերիչը տեսաւ, կամաց մը անոր քով գնաց և խիստ լուրջ երեսոյթով մը,

—Ներեցէք, տիկի՛ն, ըսաւ, ձեզի քանի մը հարցումներ ունիմ ընելիք։ Կը յուսամ թէ պիտի հաճիք լուսաբանել արդարութիւնը։

—Հրաման, ըսէ՛ք, պարո՛ն, պատասխանեց դռնապանուհին գլուխը միշտ կախած, տիրա մեր պարոնն է։

—Կ'ուզեմ գիտնալ թէ պարոն Պլանշառ իր սենեակին մէջ ստակ կամ արժէքներ կը պահէ՞ր։

—Կը պահէր, պարո՛ն, մենք իր անձնական գործերուն խառնուիլ չէինք ուզեր թէպէտ, բայց ինք մեզ իրենցմէ

նկատելով, շատ հեղ կ'ըսէր թէ կարեւոր գումար մը ունի իր քովը պահած։

—Ըսել է որ չարագործներն ալ գիտէին այս բանը և յարմար առիթի կը սպասէին։

—Ատա՛նկ կ'երեւայ։

—Բայց ինչպէս կրցեր են հոս մտնել, քանի որ ձեր աչալուրջ հսկողութիւնը պակաս չէք ըներ երբեք։

—Ա՜խ, պարո՛ն, ես ալ այդ առեղծուածը չեմ կրնար լուծել։

—Այս գիշեր չի՞ հեռացա՞ք բնաւ ձեր սենեակէն։

—Վայրկեան մը իսկ, պարո՛ն, վայրկեան մը իսկ։

—Ըսել է որ ո՛չ դուք և ո՛չ ալ ձեր ամուսինը չի կրցիք տեսնել անոնց նկրտմանելը։

—Ո՛չ։ Միայն դուրս ելելէն տեսանք։

—Ջի՞ ճանչցա՞ք զիրենք։

—Առաջինը այնքան արագ անցաւ սենեակիս առջեւէն որ հազիւ կռնակը կրցի նշմարել։ Յետոյ երկու անգամ երկանս մտրմտքալի ձայնը լսեցի, որ օգնութիւն կը պոռար։ Չեմ գիտեր թէ այդ միջոցին ի՛նչ անցաւ գլխուս մէջէն։ Ինծի՞ անանկ եկաւ որ խենթեցեր էի։ Իսկոյն սանդուղքներէն վեր վազեցի, և հազիւ առաջին յարկը հասեր էի, երբ թաւալգլոր գետին տապալեցայ մարդասպանին մէկ հուժկու հաւուածէն, որ ամբողջ մարմինս ցնցեց։

—Այս երկրորդ մա՞րդն ալ չի՞ ճանչցաք։

—Աղէկ մը չի տեսայ որ ճանչնամ։

—Առաջին մարդուն փախած ատենը մենա՞կ էիք։

—Ո՛չ, քովս պարոն Պլանշառի դրացուհին և օրիորդ Հանրիէդ կային։

—Նախ այդ դրացուհին քննենք։ Ո՞ւր է ինքը։

—Հոս եմ, պարո՛ն, ըսաւ անդիէն ծերունի կինը, որ սենեակին մէկ անկիւնը կծկուած էր։

(Շարունակելի)

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԵՐԿՍԵՌ

ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑՍԵՐԵԼԵԱՑ

4ՐԴ Տարեշրջան

Վարժարանիս 3ՐԴ տարեշրջին առթիւ աղակերաք շաբթուս արձակուած ըլլալով, 4ՐԴ տարեշրջանի դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ Բշ. օր, մայիս 10։ Բանակցութեանց համար դիմել ի վարժարան։ Փափագողաց կը ղրկուի վարժարանիս յայտագիրը։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ե. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

Գաղթական 1—3

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ,

ՕՄԵԳԱ

գրպանի ժամացոյցներուն մթերանոցը կը գտնուի իմ վաճառատանս մէջ ուր ոսկիէ, արծաթէ, նիւլէ, պողպատէ և նիքէլէ առարկաներու ճոխ պէսպիսութիւն մը ալ կայ։

Վաճառատուն՝ ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՈՅ
8—1 Պոլիս

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամճեսо խան։

Պոլսոյ Գործակալութիւն.— Գաթրոնը օղու բասաժին դիմաց Աշիր էֆ. Քիւրիւպճանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։

ԱՐՍԼԱՆԼԸ ՄԱՂԱԶԱ

Սուլթան Համամընճա Հաճօբոլօ խանընճա 8 Նումէրօլը պէօյիւք մէֆրուշաթ մաղազամտա պու ալֆա Էվրօբատան ճէլզ իթախիմ հէր տիւրլիւ մօպիլեալարը ղայէթ էհվէն ֆիյաթ իլէ ֆիրուխթ իթտիեմտէն, պուլնարտան մատտա Ամէրիքան գօնսոլ, այնա վէ օրթա մասալարը, եալտըզլը պէօյիւք այնալար, եալտըզլը վէ ճէվիզլի ժարէնթելէր, եալտըզլը վէ ճէվիզլի քանօզլար, բիրինճ վէ ուչմիր քարեօլալար, թէլտէն եաթագլար, հէզարլէն սանտալիէլէր վէ թաամ օգիրալարընա մախսուս Էվրօբա սանտալիէլէրի, վէ պահճէ սանտալիէլէրի, վէ էթաժէրլէր, էնվաի տիւրլիւ սիկարախկէմլէլէրի, այնալը էվապ տօլապլարը, ճէվիզլի, զէյթուն վէ պէյազ աճուր քարեօլալար վէ լավանօլար, լաքէ վէ եալտըզլը օտա թագըմլարը, սէուէֆլի քարեօլա վէ օտա թագըմլարը վէ ղայրի հիմ. հէր նէ սըրարզը օլունուրսա կէրէք Էվրօբատան կէթիրթմէք վէ Կէրէք Սթամպօլտա քէնտի ֆապրիքատտա ղայէթ տրգգաթ իլէ եաթըրմագ իւզրէ հալըրըմ։ Մաղազամտն ալէօլարը Մահմուտ Բաշատա Քիւրքճի իսանընճա օլուպ քօրնի վէյէրտիվէ չըպուքլարը, գալըն վէ ինճէ սանարզանալարը ղայէթ էհվէն ֆիյաթա ֆիրուխթ իթտիկիմի միհթէրէմմիւլէթիրլէրիմէ իլան, վէ պիր տէֆա մաղազամա թէչրիֆլէրինէ ինթիզար էյլէրիմ։

8—36 ԼԷՕՆ ՖՐԻՏՄԱՆ

ՏՕՔԹ. ԹԻՒՐԱՊ

Ամրան եղանակին առթիւ ըստ առաջնոյն հիւանդ կ'ընդունի,

Երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 4էն 9 (Ը. Թ.), Բերա, Մեծ Բարմագ-Դարաբ, Միսք փողոց թիւ 6.

Իսկ միւս օրերն ալ Մեծ Կղզի, իր բնակարանը դիմող բոլոր հիւանդները։

24=5

ՕԹԷԼ ԼԷՔՔԷՆՏ

ԳՆԱԼԷ ԿՂԶԻ

Բոօթիի գերազանցապէս հրմայիչ ծովեզերքին առաջը հաստատուած այս պանդոկը որ նախորդ տարիներու վրայ, այս տարի՝ նպաստաւոր առաւելութիւններով կը ներկայանայ հանրութեան, ինչպէս կահ ու կազմածներու փոփոխութեամբ և կարեւոր նորոգութիւններով, պատրաստ է գոհացնել իրեն դիմող բոլոր յաճախորդները ախորժահամ կերակուրներով և անթերի մաքրութեամբ։

Լաւագոյն և փութկոտ սպասարկութիւն մը։ 3—10

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Պոլիս, Զագմագճըլար Սօղուտու թիւ 64

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Դպրոցի Գիրքը՝ (Մանկապարտէզի համար). Ա. մաս.— ԱՑԲԲԵՆԱՐԱՆ ու պարզ նախադասութիւններ. Այբ-բէնի ուսուցման դժուարութիւնը հարթուած է՝ մանկավարժական հասկնալի հրահանգներով, բան մը՝ որ ցարդ գոյութիւն չունէր։ Տղաքը զբօսնող Նո՛ր ու գեղեցիկ պատկերներ՝ տպագրուած ընտիր թղթի վրայ. էջ 32, գին 20 փր. 100ը 25 և 50ը 15 ղրշ.։

Բ. ՄԱՍ.— Դիւրահասկնալի ընտիր ընթերցումներ, զարդարուած հեռաֆրուական, գեղեցիկ ու նո՛ր պատկերներով, որուն ընդարձակ յառաջաբանին մէջ որոշ ու մանրամասն բացատրուած է Այբ-բէնը սորվեցնելու ամենագիւրին եղանակը. էջ 63. գին 2 ղրշ. 100ը՝ 100 և 50ը 62½ ղրուշ։

Նոյնը՝ երկու մասը մէկտեղ կապմուած, գին 100 փր. և 100 հատ՝ 125 ղրշ. փոխադրման ծախքը գնողին վրայ։ Անխիր ամեն դպրոցի մէյմէկ օրինակ ձրի կը ղրկուի, փոխարէն 30 փարա փոստի ծախքի։

Արդէն հրատարակուած են՝ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ (Տարբ. Ընթացք) ԴՊՐՈՑԻ ԳԻՐՔԸ.

Նախա. տարի պակեր. էջ 128 Գին 3 ղրշ.
Ա. » » » 128 » 4 »
Բ. » » » 156 » 4 »

Իսկ չորրորդ մասը (Մինչեւ Ա. Տարի) աւելի ընդարձակ ու շահեկան պարունակութեամբ. մամլոյ տակ է։

Ցանձնարարութիւնները պէտք է ղրկել ուղղակի յօրինողին հասցէով՝ առանց միջնորդի, թէ՛ մեծապոյն զեղչը առնելու և թէ՛ խաբեբայութեանց զոհ չըլլալու համար։

Վ. Ե. Ցակոբեան ԱՆԴ.-ՀԱԵ. բառգիրքը կը գտնուի միմիայն ա՛ս գրատունը. գին 85 ղրշ. փոստի ծախքով. ինչպէս նաև Ե. Տէմիրճիպաշեանի յօրինած Հայ-Գաղ. բառգիրքը, որ իր վերջը յատուկ անուններու կարեւոր բառգրքուկ մը կը պարունակէ. գին 15 դահ.։ Զեղչ գոհացուցիչ։

Ամեն վճարում Պոլսոյ մէջ եւ կանխիկ է 11—25

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԷ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ՇԵՐԱՄԻ ՀՈՒՆՏ

Վկայեալ մասնագէտ եւ հեղինակ

ԵՈՒՎԱՆԻ Պ. ԱՐՏԷՄԻԱՏԻՍԻ կողմէ

Փաթէօռի դրութեամբ մանրագէտով ընտրուած շերամի հունտ Հայաստանի Ցունաստանի արտաքին գործոց Նախարարութեան։ Վեհ. Թագաւորին Նախագահութեան առակ գտնուող Երկրագործութեան Ընկ. որմէ սահացած է Նո. 1086 և 6 սեպտ. 1903 թուակիր գնահատական պատուոգիր մը։

Նմոյշի համար միչ ճանկաւբեամբ հունց ձրի կը տրուի

Փափաքողք կրնան հասցէիս դիմելով պայմանի և գնոյ մասին տեղեկութիւն առնել

Ամէն կողմ Գործակատար կը փնտռուի

Հասցէս՝ ԵՈՒՎԱՆԻ Պ. ԱՐՏԷՄԻԱՏԻՍ
NEV-CHEHIR (Konia) Նէվշեհիր (Գոնիա)

ՊԱՆԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏՍ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ԵՐՄԱՑԷ, ԻՇԽԻՅԱՅ, ԲԷՄԻՆԱՔ ՖՐ. 75000000

1899ական մէրի իւլ իրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ. 19,534,276
» » եանկեն » » » 460,267,208
» » » » բրիմ » » 1,438,965

Էօմիւր նէպէլիէ վէ չօճուգլար իչին միւթէսիլ շէրտիթ իլէ սիկուրթա ազատ իտէր

Եանկեն էրդը հէր նէվի պինա վէ եշեա իւզէրինէ սիկուրթա ազատ իտէր։

Նէֆէլիի էազարդան էրդը մալ, եվրազը նեռազիէ վէ վարոյ սիկուրթասը գէպուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½%, 1897աէ 18%, 1898աէ 13%, 1899աէ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Ներքէթին Պանքէրլէրը՝ (Տէրոսատէթէ Գրէսի Լիօնէ, Լիոնտրասա Անգլօ Եւրթրիան Պանք, Մոգիսատա Գանգ Նատիոնալ Պիւլլար։

Թարգլար իչին միւսատիա վէ միւթէպէր քէֆիլէթի ճէնթիլէր արանըլըյոր։ Տիւրքիա իչին ուսուսմի ճէնթիլ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Դարատա, Թանթարաբուն խան, Պանք Օթթոմանն գարսյուրքնասա

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻՅԷ

Սիրքէէիսէ քիսին (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եկվմը քիչնաբնասն պէրի կէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ էտիլիէսինին խալիսիէթ վէ էհվէնիյէթիլէէրիմիզին էն մուէքսիմէլ էճզախանէլէրինէ նիւմունէի իմթիսալ օլսանագ պիր մէրթէպէի քէմալը իշրաղ էյլէմիշ տրը։

Մէղթիւր էճզախանէնին փուդարայը մէճճանէն պագտրմագ, իլաճ վէրմէք, թալեպ իսրէյն մանալէրէ վէ գազանդէտէլէրէ վագթ վէ զէմանըյլա հէղագ ադրպպա վէ միւթէխասիսին եէթիշիրմէք կիպի միւսլիմը էնամ օլան խրպէմամը ինսանիյէթքեսրանէսի նազարը ազգագթա ալընուբ իսէ ՆԱԼԲԱՍ էֆ.նին մէնֆաաթրնասն գիյասէ էմմէնիանէ խրամմէթ դայրէթ քէնարիկինէն թային իսէր։ Հէր զէման օլտուղը կիպի պու քէրրէ տախի էճզախանէսէ թէհարէթ վէ նէզաֆէթմէ ագրանընա ֆարգ վէ ճիտտէն թագսիրէ լայզ պիր տէրէճէսէ թասարիլմը միհիմմէ իթրա իտիլմէ վէ զաթէն մէվճուտ ինթիզամ վէ միւքէմմէլիյէթ պու քէրրէ պիր գաթ տահա թէզայիւա իթմիշտիր։

Պունտան պայգա էճզախանէսէ էքսի թանկիլիսանէսինի տախի Լիոն տարիւֆինուսը թրպիսինսէ թահսիլ իթմէշ օլան մէշահիրը քիմիգիրանան իզզ. Ահմէտ Հիւսէյին պէյ էֆ.նին նէսրը իգթիսարընա թէվֆի էյլէնիրինէքի իսապէթինի ճիտտէն թագարիր էյլէրիկ։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻՅԷՅԷ ՄԻՒՏԱՎԻՄ ՀԷՂԱԳԸ ԱԲԸՊՊԱ

ԹՈՒՐՂՕԹԻ ԷՖ.— (Էմրազը տախիլիյէ, թէչնասիլիյէ էֆիլէնճիյէ) հէր կիւն էօյլէնտէն սօնրա։

Բարիզ Տարիւֆիւնուը բրպպիսինճէն տիպլօմալը ՎԱՂԱՆԹԷՆ ՆԱԼԲԱՍ. — (Էմրազը ուսուսմիյէ, գիւքիւր, իւնաս, աթֆալ) Սապահատն էօյլէյէ գատար էճզախանէսէ. էօյլէսէն ագշամա գատար Պէյօղլուտա Քիւչիւք Բարմագ գարուտա 1 Նո. մուայէնէխանէսինսէ խասթա գապու իտէր։= Տիմիքրատի էֆ. Սարիսիս. — (Էմրազը տախիլիյէ, ճիլտիյէ, էֆիլէնճիյէ) Ճուսմա վէ բազարտան մատտա հէր սապահ վէ ագշամ։

Ա՞ԻԹԻՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԳԼԼԷՆՄԸՇ

Մէրքէզի իսարէսի — Բարիզտէ, Վանսօմ մէյսանընցա 9 նիւմէրօլը տայիրէի խուսուսիլէրինճէ

ՀԱՐԻՒՔ ՇԻՒՊԷՍԻ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 120,000,000 ֆր.
1902ինի մագազազաքը 24,000,000 »
Էօտէնէն զիյան 274,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէրմէթի 21½ միլիառ

ԷՕՄԻՐ ՇԻՒՊԷՍԻ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,000,000 ֆր.
1902 մագազազաքը 12,000,000 »
Էօտէնէն զիյան 129,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹԻ կանէթի մրսսաիա շէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւթէթլիգ սուրէթաթ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթարա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տրը. Թիւրքիա վէ մէմալիքը Շարզիյէ իչիւն միւտիրիյէթը ուսմանիէ = Սթամպօլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթրընը Օղլու Բասաժը

Միւտիրի ուսմանիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթասա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի ժամանալարը վար տրը։

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐՈՒ

ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար Սօղուտ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարումներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, անտուկ, արծաթապատ ափէք և մկրատութեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու աղնուութիւնը, և չատ մը ՖԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մանաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՄԻ՛ ԽԱԲՈՒԻՐ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ԶՈՒՆԻ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

Կ.ՅՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ի ՎԻԵՆՆԱ. 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հաճօբոլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՑԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՊԱՐԻԶ 1900

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՕՆ ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրօֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռտոյի գիտական կաճառէն Բրօֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համպուրկի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Մ. Է. ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ